

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

I РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 97

София, понеделникъ, 13 юний

1932 г.

101. заседание

Четвъртъкъ, 2 юний 1932 г.

(Открито отъ председателя А. Малиновъ въ 16 ч. и 55 м.)

СЪДЪРЖАНИЕ:

Отпуски, разрешени на народни представители	2145
Питане отъ народния представител П. Стоевъ къмъ министъра на вътрешнитъ работи и народното здраве относно нанасянето побой въ участъка въ гр. Орхане на кандидата за общински съветникъ Иванъ Василевъ Благия, който впоследствие починалъ въ Александровската болница. (Съобщение)	2145
Бюджетопроектъ за разходитъ презъ 1932/1933 финансовъ година по Министерството на земледелието и държавнитъ имоти. (Продължение разискванията, докладване и приемане)	2146
Предложения:	
1) отъ народния представител Н. Стамболиевъ за афиширане речта на министъра на земледелието	

и държавнитъ имоти, произнесена по бюджета на същото министерство за 1932/1933 финансовъ година. (Приемане)	2159
2) отъ народния представител А. Капитановъ, да се съобщаватъ въ Народното събрание имената на народнитъ представители, членове на бюджетарната комисиия, които отсъствуватъ отъ заседанията на същата комисиия. (Приемане)	2159
Заявление отъ народнитъ представители Георги Юртовъ, Иванъ Ангеловъ, Иванъ Цанковъ и Велико Савовъ, съ което съобщаватъ, че преставатъ да се числятъ въ парламентарната група на Народната либерална обединена партия, като въ бъдеще ще съставляватъ парламентарна група на Народна либерална партия. (Съобщение)	2169
Дневенъ редъ за следващото заседание	2169

Председателътъ: (Звъни) Присъствуватъ нужното, съгласно правилника, число народни представители. Заседанието е законно. Откривамъ заседанието.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ г. г. народни представители: Алексиевъ Никола, Бойчиновъ Михаилъ, Бояджиевъ Стефанъ, Василевъ Василь, Василевъ Иванъ, Гаговъ Петъръ, Деневъ Андрей, Димовъ Вергилъ, Дойчиновъ Стефанъ, Докумовъ Борисъ, п. Захариевъ Захари, Икономовъ Андрей, Йонетовъ Георги, Йотовъ Никола, Казанаклиевъ Георги, Каракашевъ Никола, Кръстевъ Гето, Лоловъ Сава, Мартуковъ Алекси, Мустафовъ Али, Найденовъ Никола, Напетовъ Петко, Орозовъ Александъръ, Панайотовъ Петъръ, Пентиевъ Антонъ, Петковъ Стефанъ, Петровъ Никола, Поповъ Стоянъ, Пждаревъ Никола, Радевъ Георги, Радоловъ Александъръ, Рафаиловъ Филипъ, Родевъ Христо, Христовъ Александъръ, Цанковъ Иванъ и Чирпанлиевъ д-ръ Никола)

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило отпускъ на следнитъ народни представители:

На г. Димитъръ Нейковъ — 1 день;
 На г. Вѣчко Кушевъ — 1 день;
 На г. Стефанъ Петковъ — 1 день;
 На г. Борисъ Докумовъ — 1 день;
 На г. Александъръ Христовъ — 1 день;
 На г. Стойко Илиевъ — 1 день;
 На г. Иванъ Василевъ — 2 дена;
 На г. Александъръ Радоловъ — 2 дена;
 На г. Янко Сакъзовъ — 2 дена;
 На г. Павелъ Георгиевъ — 4 дни и
 На г. Андрей х. Лековъ — 1 день.

Народниятъ представител г. Захари п. Захариевъ моли да му се разреши допълнителенъ 3-дневенъ отпускъ по

домашни причини. Ползувалъ се е досега съ 21 день отпускъ. Следва Събранието да му разреши искания отпускъ. Които г. г. народни представители сж съгласни да се разреши на народния представител г. Захари п. Захариевъ 3-дневенъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представител г. Антонъ Пентиевъ моли да му се разреши допълнителенъ 3-дневенъ отпускъ по домашни причини. Ползувалъ се е досега съ 20 дни отпускъ. Следва Събранието да му разреши искания отпускъ. Които г. г. народни представители сж съгласни да се разреши на народния представител г. Антонъ Пентиевъ 3-дневенъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представител г. Али Мустафовъ моли да му се разреши допълнителенъ 3-дневенъ отпускъ по болестъ. Ползувалъ се е досега съ 23 дни отпускъ. Следва Събранието да му разреши искания отпускъ. Които г. г. народни представители сж съгласни да се разреши на народния представител г. Али Мустафовъ 3-дневенъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавамъ на Народното събрание, че е постъпило питане отъ народния представител г. Петко Стоевъ къмъ г. министъра на вътрешнитъ работи и народното здраве, въ което съобщава, че при произвеждане на изборитъ за градски и селски общински съветници въ гр. Орхане околийскиятъ началникъ Тодоровски решилъ да не допусне никаква листа на Работническата партия въ изборитъ, за което издалъ заповѣдь да бѣдатъ арестуванъ нейнитъ кандидати, между които и Иванъ Василевъ Благия. Въ участъка билъ нанесенъ жестокъ побой надъ арестуванитъ кандидати и особено билъ битъ първиятъ кандидатъ въ

листата — Иванъ Василевъ Благия — който въ последствие починалъ въ Александровската болница, гдето билъ откаранъ на лѣчение.

Като съобщава това, г. Стоевъ пита г. министра. известно ли му е, какви мѣрки е взелъ навремето за наказване побойниците и какви мѣрки мисли да вземе сега следъ смъртта на бития, за да бждатъ наказани като убийци околнѣящиятъ началникъ Тодоровски и побойниците сгражари.

Това питане щѣ се изпрати на г. министра, за да отговори.

Пристъпваме къмъ точка първа отъ дневния редъ: второ четене законопроекта за бюджета на държавата за финансовата 1932/1933 г. — бюджетопроекта на Министерството на земледѣлието — продължение разискванията.

Има думата г. министърътъ на земледѣлието и държавните имоти.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Въ обширнитѣ разисквания, които станаха въ свързка съ бюджетопроекта на Министерството на земледѣлието, имаше едно общо съгласие по единъ основенъ въпросъ, — за бедственото положение, за голѣмата криза, която преживява не само нашето земледѣлско стопанство, но и общо националното ни стопанство.

Безъ да изследвамъ надълго и широко причинитѣ на бедственото положение, въ което се намира националното ни стопанство, азъ смѣтамъ, че една отъ основнитѣ причини е страшното обезценяване на нашия националенъ доходъ или, по-скоро, намаляването на нашия националенъ париченъ доходъ, резултатъ на обезценяването навсичко, което ражда българската земя.

Кои сѫ задачитѣ на една земледѣлска политика, която ще иска да лѣкува, която ще иска да смекчи тежкитѣ условия, въ които е оставена да живѣе не само голѣма частъ отъ нашето производително население, но и всички други поминѣци, които сѫ тѣсно свързани и чѣсто бждеще и настояще се обуславя, е въ голѣма зависимостъ отъ състоянието, отъ положението на нашето земледѣлско производство?

Всѣка една земледѣлска политика, за да добие резултати, трѣбва да открие и отстрани всички прѣчки въ развитието, въ съвземането на дадено стопанство, като същевременно се постарее да открие всички ония условия, които могатъ да съдействуватъ за възхода, за напредъка на сѣщото стопанство. Кои сѫ причинитѣ за тежкитѣ дни, за голѣмитѣ мъжнотии, за голѣмата криза, въ която се намира земледѣлието въ нашата страна, и кои сѫ благоприятнитѣ условия, които ние сме длъжни както съ бюджета, така и съ цѣлокупната политика на държавата, да създадемъ?

За да си отговоримъ на тѣзи въпроси, ние трѣбва преди всичко да видимъ какъвъ е характерътъ на нашето земледѣлско стопанство. Не е нужно днесъ вече да се цитиратъ числа, да се привеждатъ много данни, за да се подчертае основната мисль, че нашето земледѣлие има дребенъ, трудовъ характеръ; че нашето земледѣлие има вече недостатъчно земя. И ако е истина, че развитието на земледѣлското стопанство се обуславя отъ много фактори, първиятъ отъ които, безспорно, е земята, защото безъ земя нѣма земледѣлие, вториятъ отъ които е трудътъ, третиятъ — капиталътъ, четвъртиятъ — данѣчната система, пазарнитѣ условия, съобщенията, битътъ, политическиятъ порядъкъ, редътъ и спокойствието въ една страна, и ако отъ съотношението между всички тия фактори зависи положението на самото стопанство, ние трѣбва да признаемъ, че още по отношение на първия факторъ, по отношение на земята, нашето земледѣлско стопанство не е достатъчно задоволено. У насъ вече се чувствува така наречениятъ гладъ за земя, и оттукъ оная рецепта, която искатъ да ни дадатъ нѣкои — че изходътъ отъ кризата е въ машинизацията, въ тракторизацията — се явява съвършено погрѣшна, съвършено лекомислена и съвършено чужда за условията на нашата страна.

Какви задачи, г. г. народни представители, може да преследва тракторизацията, спестяване на трудъ и даването възможностъ цѣлата земя, която е пустѣла, която е лежала необработена, да бжде напорена, да бжде оплодотворена, да бжде пригодена да създава стопански блага? Тѣзи условия ги има въ други страни. Напоследъкъ въ Съветска Русия създадоха специаленъ законъ, по силата на който всички, които разработватъ нови, неразработени досега земи, се освобождаватъ отъ данѣци върху тѣхъ. Защо? Защото тамъ не само нѣма гладъ за земя, но има още гладъ за работници, за да могатъ всички

неизползувани досега земи да бждатъ използвани. Ние сме точно въ противно положение. Ако тамъ е нужна тракторизация, за да могатъ да наваксятъ работната рѣка, която не имъ е достатъчна, да напорятъ повече земя и да творятъ повече стопански блага, у насъ е обратното: ние нѣмаме достатъчно земя, за да може да се приложи трудътъ на всички хора въ нашата земя.

Нашето земледѣлие има да разреши и друга тежка задача. Докато населението ни непрекъснато расте, докато въ последнитѣ години то се е увеличило съ 30%, земята ни, съ изключване изъ обекта на горитѣ части отъ закълявѣли и негодни гори, съ отводняване на блатата или коригиране на рѣки, съ разораване на мери ние не сме могли да я увеличимъ съ повече отъ 6%. И днесъ работната земя у насъ, разхвърлена на домакинства, се пада не повече отъ 7 декара на глава. Това е нищожното количество земя, съ което разполага българскиятъ народъ.

Ако проследимъ какъ се е движило земледѣлението у насъ, ще видимъ тенденцията на намаляване голѣмитѣ стопанства. Нѣкога се водѣше споръ кои стопанства сѫ повече жизнеспособни — дали дребнитѣ или едритѣ — и имаше нѣкои, които смѣтаха, че по подобие на индустрията, дребното, като по-слабо, ще бжде погълнато отъ едрото и ще стане една концентрация на земята, като срѣдствата за производство, въ рѣцетъ на малцина. Животътъ въ нашата страна опроверга съвършено тая теория и ние виждаме едритѣ стопанства у насъ да намаляватъ. Така, напр., докато въ 1897 г. стопанствата надъ 300 декара сѫ били 1.12%, въ 1908 г. падатъ на 1%, а въ 1926 г. падатъ на 0.60%. Сѣщото виждаме и по отношение на стопанствата отъ 200 до 300 декара — отъ 1.90% падатъ на 1.70%. Сѣщото, обаче, забелязваме и по отношение на дребнитѣ стопанства до 10 декара. И тѣхното число намалява. Обяснението трѣбва да го търсимъ въ това, че отъ градскитѣ земледѣлски стопанства 50%, половината отъ тѣхъ, сѫ владения до 10 декара. Значи, това сѫ били въ сѣщностъ не земледѣлски стопани, а градско население, което, край другото си главно занятие, занаятчиство, търговия или свободна професия, е имало и нѣкое парче земя, лозе, овоцна градина или нѣкоя друга култура. Полека-лека тия хора сѫ се лишили отъ тая земя. И за смѣтка на най-едритѣ и най-дребнитѣ имаме едно увеличение на срѣдния типъ земледѣлски стопанства, а това сѫ преди всичко стопанства отъ 30—40 декара, които отъ 7.50% сѫ станали 11.10%; тѣзи отъ 40—50 декара, отъ 6.30% сѫ станали 9.18%; отъ 50—150 декара отъ 6.90% сѫ станали 9.40% и отъ 150—200 декара отъ 2.80% сѫ станали 3.20%.

Имаме ли нѣкакви възможности да можемъ да задоволимъ за известно време поне, защото въ никой случай това не може да продължава безконечно, нуждата и глада отъ земя въ нашата страна? Тѣзи възможности досега донѣкъде съществували. Дирекцията на бѣжанцитѣ е оземлила не по-малко отъ 30 хиляди домакинства; раздадени сѫ не по-малко отъ 1.100.000 декара земя. Ние все още разполагаме съ известна възможностъ, която може да ни даде една добре организирана служба по горитѣ, една по-организирана и подсилена дейностъ на отдѣлението по водитѣ при Министерството на земледѣлието, което ще трѣбва тепърва да запази отъ заливане много земи, които днесъ сѫ пустѣщи, а утре могатъ да станатъ културни площи; което все още може да отводи много блатъ, въ които ние нѣмаме абсолютно никакви рибни богатства поради това, че лѣтно време пресъхватъ — използватъ се само трѣвнитѣ имъ богатства и т. н. Това сѫ възможности за една нова вътрешна колонизация, която неминуемо ни се налага, за да вземемъ хората отъ тѣзи колиби край Искѣра и отъ пороищата край Трънъ и да ги заселимъ тамъ, зато все още можемъ да имъ дадемъ едно парче земя, за да изкаратъ своето препитание. Това е една нужда, както е нужно да можемъ да довършимъ работата, която бѣше спрѣна, да довършимъ работата, създадена отъ бившия законъ за Т. П. С. и закона за Т. З. С., който, известно ви е, въ последната Камера на Демократическия съговоръ бѣше съвършено унищоженъ или по-скоро остана само яйцето на черупката, тъй като желтъжътъ му бѣше съвършено премахнатъ. Много правъ бѣше тогава бившиятъ народенъ представител г. Тодоръ Влайковъ, който при гласуването на второ четене корекцията на закона за Т. З. С. предложи да бжде премахнато заглавието, защото каза: „Така, както вие го правите, това не е никакъвъ законъ за Т. З. С.: то е все сѣщото да създадете законъ за читалищата, въ който да предвидите унищожението на читалищата“.

Нуждата да бжде приключено онова снабдяване съ земя било отъ държавни, било отъ общински или други

обществени земи, които можем да създадем и да ги причислим към фонда за трудовите земеделски стопанства, наложи създаването на специално отделение при Министерството на земледелието, наречено отделение за поземелна собственост, за вътрешна колонизация и за комасация, която, безспорно, ще става бавно в нашата страна, защото ние предвиждаме само една комасация, която ще се поиска поне от 50% от жителите на дадена община и, най-важното, защото разходите се движат от 15—20 л. на декаръ. Днес, при стъсненото положение, въ което се намираме, много естествено е, че ние не можем с голям замах да извършим всички тези мероприятия, които все таки могат да допринесат чрез групирането на земи за увеличението на производството. Нашият път, следователно, не може да бъде пътят на машинизация, защото машинизацията, която има за задача да работи повече и да спести труда, у нас се явява безпредметна, независимо от особеностите на нашата земя, много външообразен — ние сме една предимно балканска страна — но и поради това, че днес у нас е необходимо да създадем обект за труд за увеличаващата се работна ръка на българския народ, необходимо е да създадем повече богатства. А машинизацията, г. г. народни представители, не увеличава дохода от земята. Машинизирането, това, че ще се работи с трактор, няма да накара нивата да роди две реколти. Машинизацията няма абсолютно никакво приложение при всички ония порентабилни култури, които от малк парче земя могат да дадат по-голям доход. Ето защо нашата задача ще трябва да бъде да се нагодим с оглед на причините, които създадоха кризата. А ето от големите причини сж, че ние произвеждаме, че ние не сме вече едно затворено национално стопанство, което се замозадоволява, ние не сме едно затворено земеделско стопанство, което работи и произвежда само за себе си. Днес вече нашето стопанство работи за пазара, работи за вътрешния, работи и за външния пазар. Една от основните причини, според моето разбиране, за страшната криза е, че и нашето, както и чуждите стопанства произвеждат за неизвестен пазар, за неизвестен консуматор и никога производство не се нагласява според нуждите на консумацията. А ние виждаме, че след войните се създаде стремжът у всички страни, даже и у най-индустриалните, да могат да повдигнат своето земледелие, понеже видяха, че в моменти на изпитания и катаклизми издържа оня, който може да осигури хляба на народа си. И затова Италия организира борбата за хляба, виждаме сжщото в Германия, в Чехия, в Франция, в всички индустриални страни, които гледат да създадат все повече и повече земеделски култури и да увеличат своето производство, за да станат колкото се може по-малко зависими от вноса на земеделски артикули от чужбина. Ето от къде, между другото, иде и стъснението въ чисто земеделските страни, които работиха и произвеждаха и за да доставят известни артикули на чуждите пазари. И при тия големи затруднения, непознати въ миналото, които се правят днес въ международната търговия; при тия ограничения не само с високи запетителни мита, но и при тия контингентирания, определени количества на различните стоки, които всяка страна може да внесе въ друга; при тия компенсационни сделки, които се налагат сега — защото кризата въ земледелието не можеше да не повлияе и създаде криза и въ индустрията, тъй като кризата въ земледелието намалява покупателната сила на големите земеделски маси — много естествено е, че пласментът на фабричните произведения ще бъде ограничен. И докато кризата у земеделеца иде вледствие низките цени, кризата въ индустрията иде не от спадане на цените — тй имат възможност чрез търсене и картели да ги задържат — но иде поради намалената погъщателна, консомативна способност на земеделските маси, поради липсата на пласмент на индустриалните произведения. И от тук, според мене, задачата на българското управление и на нашата стопанска политика е, ние, преди всичко, да обърнем погледа си върху ония култури, които имаме възможност да си произведем, за да задоволим нашите нужди, и които до днес сме внасяли от чужбина. И затова не е политика на случайност, нито на хрумване това, гдето ние обърщаме особено внимание на влакодайните растения въ нашата страна. България прави днес внос на текстилни произведения за над 1½ милиарда лева — един внос, от който ние имаме всичките условия, и почвени, и климатически, да се освободим. Така ние не само че ще икономисаме 1½ милиарда лева валута, която сега не можем да получим от износа на земеделски и животински произведения, който правим въ чужбина,

но и една голяма част, която днес се взема от вноса на текстилни произведения, ще бъде съхранена, като дадем възможност на известни хора, които, засъвайки своите малки владения с зърнени храни, не могат да преживят, да минат към по-ценни и по-сложни култури и да могат да осигурят едно по-лесно и по-щастливо съществуване. И от там, смътанъ азъ, се налагат всички тия грижи, които вземаме за засилване производството на памука, на лена и на конопа.

При нашите дребни землевладения, г. г. народни представители, не може тия инициативи да се развият безъ организираната помощ на държавата. И организираната помощ на държавата трябва да се яви не само затова, защото който има два-три или пет декара земя днес, не е въ състояние да се снабди с всички ония уреди, които ще му дадат възможност да измъкне, да отдели влакното от стръка, и държавата трябва да даде възможност на кооперациите или пък тя самата с свои средства да купи ония машини, магани и пр., чрез които да се отдели влакното от стръка, за която целъ сж предвидени тази година нови и твърде значителни кредити — но държавата сжщо така с своята политика за насърчение на местната индустрия трябва да направи тази индустрия наистина родна; една индустрия, която да бъде родна не само защото произвежда за родната земя и за нашия народ, защото печели въ тази земя, но и затова защото взема своите сурови материали от нашето земеделско производство. (Ржкоплъскания от земеделците) И затова, въ съгласие с г. министъра на търговията, ние предвиждаме да не може да се прави абсолютно никакъв внос на всички ония сурови материали, необходими за нашата индустрия, които нашето земледелие произвежда или може да произведе, а сжщо да не може нито един килограм, нито един грам безъ мито да се внесе от вън, докато не бъдат закупени на едни прилични цени всички ония сурови материали, които нашето земледелие ще може да даде.

Вие виждате, г. г. народни представители, че ние, щемне-щемне, поради дребния характер на нашето земледелие въ области, въ които имаме тази възможност, където климатът и почвата ни позволяват, сме длъжни, сме заставени от живота да минем към по-доходни, към по-интензивни култури. И за бъдеще ние ще трябва да произвеждаме за външния пазар тия артикули, за които нашият климат и нашата почва ни дават монополъ. Нашата земя има монополъ на гроздето Афудзъ-али. Ние имаме голяма възможност да увеличим нашия износ и да превърлим германския пазар, да можем да стигнем отгатък, на север, където никога нито слънцето, нито земята ще имъ позволят да развият нъкакво лозарство. Ние имаме възможност да запазим от кризата, която днес го притиска, нашето тютюнево производство, защото колкото и да се стреми Франция въ своите колонии да произвежда тютюн, колкото и производството на Чехия да е увеличено — скоро виждах въ един тухен вестникъ фотография на един тютюнев лист близо половин метър голъм — колкото и производството на тютюн да се засилва въ Италия, тй все пакъ безъ ориенталски, и по-специално безъ български тютюн няма да могат. Французите щатъ-не-щатъ ще купят наши тютюни, за да ги смъсат с своите черни тютюни, та да може тяхната цигара да гори, защото иначе не гори. Ще купят и чехите, и италияните. И затова азъ смътанъ, че въ едни по-нормални времена можем да разчитаме на един сигурен пласмент на едно производство поне от 20 милиона килограма.

Истина ли е, г. г. народни представители, че днешното правителство което било въ услуга на капиталистите, било въ услуга на експортьорите, пренебрегвало интересите на дребните производители, . . .

П. Стоевъ (раб): Не е лъжа.

Министъръ Д. Гичевъ: . . . които сж, наистина, не въ болшинството си, ами до един дребни? Защото тютюно-производителът не обработва 100, 200, 500 декара земя, а обработва 5, 10, 15 декара. Въ неговото производство преобладава трудът. Той има въ изобилие работна ръка, обаче е лишен от достатъчно земя. Повечето с трудъ той създава тая ценна култура.

Днес имаме големи стъснения при пласирането на тютюните, причинени преди всичко от валутните затруднения на всички наши консуматори, от голмото обедняване на всички народи. И при това положение ние виждаме, че ние не само не сме престанали да търсим да продаваме, но и всички държавни и обществени доставки ние ги вършим срещу компенсация. Ние искаме срещу всяка наша

порчка да заставим нашите доставчици да изнесат български тютюни или българско розово масло. Дори тая година ние правим нѣщо повече отъ това, което се е правѣло досега. Българската земеделска банка, независимо отъ 4-ти милиона килограма, които тя събира на кооперативни начала — за пръв път тя събира толкова голѣмо количество въ складоветѣ на кооперациитѣ — съгласно едно решение на Министерския съветъ се е явила като купувачъ, като търговецъ на твърди цени, на едни цени, които трѣбва да бѣдатъ за всѣки пунктъ съ 20% по-високи отъ срѣдните пазарни цени, за да може да играе ролята на регулаторъ на ценитѣ, като евентуалниятъ рискъ, евентуалнитѣ загуби при продажбата на тѣзи тютюни — които ще се продадатъ, следъ като бѣдатъ манипулирани и не когато ние имаме нужда и желаемъ да ги продадемъ, но ще се продадатъ въ зависимостъ отъ възможноститѣ на нашитѣ купувачи — ще бѣдатъ понесени отъ българската държава. Всички държави днесъ правятъ жертви за поддържане на своето производство. Нѣма страна, която да е оставила на произвола производството на хлѣба. Въ една Гърция днесъ има петъ пѣти по-скѣпъ хлѣбъ, отколкото у насъ — при единъ, бихъ казалъ, много по-беденъ народъ. Иматъ го два пѣти по-скѣпъ въ Франция, Чехия и т. н. За тѣхъ, наистина, разрешаването на проблема е по-лесно, защото тѣ сѣ вносители и когато създаватъ известни мита на житото, което се внася, отъ една страна държавата увеличава своитѣ приходи, отъ друга страна покровителствуватъ своето земеделско стопанство, на което гарантиратъ по-добра цена. Този проблемъ у насъ е, безспорно, много по-мѣжнъ за разрешение, защото ние изнасяме. Ние гая година имаме да изнасяме едни значителни количества. Бѣхме принудени да създадемъ двойни цени: една цена за външния пазаръ — цена, която има навсѣкѣде въ свѣта, има я и въ Съветска Русия — и една цена за вътрешния пазаръ, за да можемъ по този начинъ съ една цена, която е пакъ незадоволителна, да запазимъ отъ окончателна катастрофа, отъ разорение и отъ унищожение производството на зърненитѣ храни въ нашата страна. Защото, ако нашиятъ идеалъ не може да бѣде да разширимъ това производство; ако нашиятъ идеалъ не може да бѣде да увеличаваме неговата площъ, а трѣбва да я съкращаваме за смѣтка на другитѣ по-доходни култури, на другитѣ по-дребни отрасли, все пакъ ние въ никой случай не бива отъ износители да се обърнемъ на вносители, защото едва ли бихме намѣрили срѣдства, съ които да си платимъ хлѣба, който ще доставимъ отъ чужбина. И затова, за да се не унищожава производството, налага се създаването на Дирекцията за храноизносъ. Азъ не мога да приема, че тя е създадена за едно нищожно малцинство производители, защото у насъ има цѣли райони, кждето, поради особенитѣ условия климатически и почвени, каквото и да правимъ, и най-дребнитѣ, и най-едритѣ си оставатъ производители на зърнени храни. Ние имаме райони, кждето можемъ да изгонимъ зърното: това сѣ лозарскитѣ райони, това сѣ тютюнджийскитѣ райони, това сѣ районитѣ въ южнитѣ краища, кждето може да вирѣе и памукътъ, и сусамътъ, кждето можемъ да развиемъ и едно голѣмо овощарство. Но въ източнитѣ краища, въ севернитѣ краища, въ крайдунавска България, ние не можемъ да прибѣгнемъ абсолютно до никаква култура, освенъ да задържимъ зърненото производство. Тукъ се препорѣчва отъ мнозина, като една необходима трансформация въ тази областъ, вмѣсто да товаримъ на вагони и шлепове нашето зърно и да го подаряваме, и да го продаваме на безценкъ на чужденци, да го преобърнемъ на животински продуктъ, да дадемъ едно засилване единъ по-голѣмъ тласкъ на скотовѣдството въ нашата страна и отъ тамъ да увеличимъ не само дохода на тия хора, но да увеличимъ и общия националенъ доходъ.

П. Стоевъ (раб): Ама пазарътъ е задрѣстенъ, г. министре.

Обаждатъ се отъ земеделцитѣ: Мълчи бе!

Министъръ Д. Гичевъ: Наистина, г. г. народни представители, това се явява една необходимостъ. Обаче и тукъ ние не трѣбва да изпускаме изъ предъ видъ единъ отъ най-голѣмитѣ фактори, отъ които се обуславя развитието и напредѣка на който и да е стопански отрасълъ. Нѣма по-сигуренъ лостъ, нѣма по-здравъ стимулъ за подобрене на производството отъ добритѣ цени, отъ леснитѣ и сигурни пазари. И ако има днесъ една прѣчка, която трѣбва да бѣде взета предъ видъ въ усилията и политиката на държавата — защото за мене земеделската политика не е само техника, не е само проповѣди, не е само дълбока оранъ и подмѣтка на стърнищата, тя е една съвкупностъ отъ много мѣроприятия и усилия —

това е липсата на пазари. И едно отъ голѣмитѣ усилия на нашата държава днесъ трѣбва да бѣде да осигури пазаритѣ на нашитѣ скотовѣдци, защото тия пазари на Изтокъ сѣ много затруднени. Между насъ и Гърция има издигната телена мрежа, но нека се надѣваме, че тия различия, които ни дѣлятъ, ще бѣдатъ изгладени и отново ще спечелимъ този пазаръ. Но, все пакъ, на насъ се налага да стигнемъ и на по-далечнитѣ пазари. Ние съ нашитѣ яйца можемъ да стигнемъ навсѣкѣде, ние съ нашитѣ птици, съ нашитѣ кокошки достигаемъ до италианския, германския и французкия пазари. Обаче съ нашитѣ овце, съ нашитѣ агнета, съ нашия говежди добитѣкъ ние днесъ сме заключени, оставени сме да се прѣжимъ въ собственото си масло.

А. Бояджиевъ (раб): Тѣ не могатъ своитѣ да изнесатъ — какво ще внасятъ нашитѣ? Ето кжде е въпросътъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Въ това отношение, наистина, трѣбва да се направи нѣщо.

А. Бояджиевъ (раб): Пазари нѣма — ето проблемата.

С. Таковъ (з): Мълчи бе! Стенографитѣ записаха, че се обаждашъ!

Министъръ Д. Гичевъ: И причината, г. г. народни представители, тукъ не е толкова въ липсата на пазари. Азъ опровергавамъ това, което се говори отъ единъ човѣкъ, невежа по тия въпроси. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Ако ние за зърненитѣ храни не можемъ да издържимъ конкуренцията на задокеанскитѣ страни, кждето иматъ наистина една девствена и неизтощена земя, кждето могатъ да увеличаватъ производството и да го иматъ на евтина цена, съ скотовѣдството съвсемъ не е така и неговиятъ прирастъ, и неговото увеличение става много побавно, отколкото това на зърненитѣ произведения. Пазари има. Трагизмътъ и нещастieto на нашето скотовѣдство, обаче, е, че ние не можемъ да стигнемъ на тия пазари. Между насъ и италианския и французкия пазари се намира западната ни съседка. Ние нѣмаме съ нея ветеринарна конвенция. Досега Югославия е отказвала по една или друга причина да сключимъ такава конвенция. И тоя най-лесенъ пътъ, който дава възможностъ да изнасяме не само живъ добитѣкъ, . . .

А. Бояджиевъ (раб): (Къмъ С. Таковъ) Какво се чуеришъ! Хората ви конкуриратъ, защото произвеждатъ съ машини.

Н. Захариевъ (з): Говедата съ машини ли ги произвеждатъ? (Смѣхъ всрѣдъ мнозинството)

А. Бояджиевъ (раб): Да, хората тамъ не работятъ, а съ машини произвеждатъ. (Възражения отъ мнозинството)

Министъръ Д. Гичевъ: Ние сме, следователно, задължени да се погрижимъ и тоя свободенъ пътъ, който ни е гарантиранъ чрезъ нашето море, да можемъ да го използваме. За голѣмо съжаление, г. г. народни представители, въ това отношение ние сме свършено неподготвени. Днесъ вече не може да става това което ни разправятъ легендитѣ, че е ставало преди вѣкове. Знаете, че празнуваме празника Св. Никола Чудотворецъ. Сега, обаче, никой не може да си хвърли дрехата въ морето и върху нея да натовари своето стадо. Нашиятъ транспортъ не е организиранъ. Нашата държава дава всѣка година 20 милиона лева субсидия за Българското параходно дружество, родното корабоплаване, което обслужва нашата търговия съ единъ корабъ. И мене ми се струва, че въ това отношение ние имаме възможностъ, при тази голѣма криза, при едни не много тежки условия за насъ, да ангажираме достатъчно плавателни съдове, които, съоръжени съ хладилни инсталации и достатъчни удобства за превозъ на живъ добитѣкъ и фуражъ, да ни дадатъ възможностъ да стигнемъ тамъ, дето всичкото наше скотовѣдно производство би могло да бѣде погълнато. И въ това отношение Министерството на земеделѣнието се е замислило и въ бюджета на фонда „Епизоотии“, който ще бѣде представенъ следъ тоя, предвиждаме за пръвъ пътъ една сума отъ 4—5 милиона лева, която ще искаме да употребимъ за използване зданието, помѣщенiето, което ни е останало отъ угасналата свинска концесия въ Варна, за да можемъ на първо време въ това наше износно пристанище, въ този портъ, да инсталираме необходимитѣ хладилни машини и по този начинъ да се свържемъ съ външния пазаръ. Защото при опититѣ, които се направиха миналата година за износъ на наши закрани агнета и овци въ Италия, ре-

зултатитѣ бѣха повече отъ задоволителни. Ако ние днесъ имаме възможностъ да продължимъ този износъ, ако не бѣха прѣчкитѣ, които ни се правятъ отъ страна на западната ни съседка, не само че у насъ нѣмаше да има липса на купувачи, липса на търсене, но ценитѣ, на които щѣха да се продаватъ нашитѣ животни, щѣха да бѣдатъ най-малко съ 50% по-високи.

Г. г. народни представители! Азъ съмъ убеденъ, че поне тукъ никой нѣма да ми каже, че нещастieto е въ липсата на механизация или колективизация. И ако е истина, че въ Съветска Русия има единъ разцвѣтъ, сигурно е тогава, че едни търговски връзки съ нея въ този моментъ нищо не бѣха ни помогнали. Ако, наистина, тя е увеличила своето производство толкова много, . . .

А. Бояджиевъ (раб): (Възразява нѣщо)

Министъръ Д. Гичевъ: . . . много естествено, нѣма защо да разчитаме, че тоя голѣмъ пазаръ, Съветска Русия, ще поглъдне произведенията на нашето скотовъдство.

Колективизацията! Г. г. народни представители! Животътъ е по-силенъ отъ всѣкакви теории и той често пѣти е много жестокъ — надсмива се и се подиграва съ тѣзи, които ставатъ жертва на настроения. И азъ трѣбва съ голѣмо удоволствие да констатирамъ, че господата въ Русия, следъ като се опитаха всичко да колективизиратъ и машинизиратъ, този господинъ (Сочи А. Бояджиевъ) даже смѣта, че тамъ чрезъ машини се произвеждатъ и животнитѣ. (Смѣхъ и ржкоплѣскания отъ мнозинството)

А. Бояджиевъ (раб): Тамъ обработването става съ машини.

Министъръ Д. Гичевъ: Азъ допускамъ, че тѣ още не сж получили инструкцията. Следъ като я получатъ, ще коригиратъ становището и поведението си. Въ броя на в. „Правда“, органъ на централния комитетъ и на Московския комитетъ на болшевишката партия, отъ 27 мартъ 1932 г., е напечатано постановлението на централния комитетъ отъ 26 мартъ с. г.

А. Капитановъ (з): На тѣхъ имъ пращатъ само картинкитѣ. (Смѣхъ всрѣдъ мнозинството. Възразения отъ работниците)

Министъръ Д. Гичевъ: (Чете) „Централниятъ комитетъ на В. К. П. е издалъ едно постановление противъ принудителното колективизиране на добитѣка. Постановлението констатира, че въ редица райони се наблюдава практиката на колективизиране кравитѣ и дребния добитѣкъ на отдѣлнитѣ колхозници по фактически принудителни начини, и въ връзка съ това предлага на всички партийни, съветски и колхозни организации: 1) да пресѣкатъ всички опити за принудително колективизиране на кравитѣ и дребния добитѣкъ на колхозниците и 2) да организиратъ помощъ и оказватъ съдействие на колхозниците, които нѣматъ крави“ . . .

Н. Захариевъ (з): (Къмъ А. Бояджиевъ) Разбра ли, бе Асене!

А. Бояджиевъ (раб): Азъ разбирамъ, но ти нищо не разбирашъ!

Министъръ Д. Гичевъ: Моля! — . . . „или дребенъ добитѣкъ, да си набавятъ такива за своитѣ лични нужди“. Ето го, г. г. народни представители! (Показва в. „Правда“) Азъ оставамъ това постановление на разположение на централния комитетъ, за да се види . . .

П. Стоевъ (раб): Значи, нѣма принуждение. Нали така?

А. Бояджиевъ (раб): Тамъ колективизацията става доброволно. Забранява се каквото и да е насилствено колективизиране. Това потвърждава нашата теза.

Д. Икономовъ (раб): (Отива при министъръ Д. Гичевъ и взема отъ него в. „Правда“. Смѣхъ и ржкоплѣскания всрѣдъ мнозинството) Ние бихме желали всички броеве да ни давате, за да ги четемъ и ние.

П. Стоевъ (раб): Ето, и в. „Време“ пише туй. (Показва го)

Н. Захариевъ (з): Той е нашъ вестникъ, бе! Ами ние ви подиграваме съ него. (Възразения отъ работниците)

Председателътъ: (Звъни) Оставете г. министра да говори.

А. Неновъ (раб): Вие ни забранявате да критикуваме отъ трибуната вашитѣ бюджети, а отъ тамъ (Сочи министерската маса) постоянно се критикува Съветска Русия.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Ти си много близо до вратата, ама де да видимъ! . . . (Смѣхъ всрѣдъ земледѣлцитѣ. Възразения отъ работниците)

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Азъ не зная защо тогава, когато се прави една услуга на отечеството на господата (Сочи работниците) (Смѣхъ и ржкоплѣскания отъ мнозинството), като ги запознаваме съ истинското положение, . . .

П. Стоевъ (раб): Защо полицията ни забранява да говоримъ?

А. Бояджиевъ (раб): Пустнете една делегация.

Министъръ Д. Гичевъ: . . . не се използва това, ами сж толкова нервни.

А. Бояджиевъ (раб): Не желяемъ даскали!

Министъръ Д. Гичевъ: А пъкъ азъ те моля, господине, да бѣдешъ малко по-скроменъ, защото скромността се налага на героитѣ въ мирно време! Не ме принуждавай да чета твоята последна декларация въ „Работнишко дѣло“, въ която казвашъ: „Въ полицията като бѣхъ, уплашихъ се (Смѣхъ и ржкоплѣскания отъ мнозинството), извършихъ предателство, издадохъ другаритѣ си, извършихъ най-тежко престѣпление спрямо работническата класа“, . . .

А. Бояджиевъ (раб): Ти фалшифицирашъ! Ти си приетиснатъ до стената и затова трѣбва да правишъ диверсии!

Министъръ Д. Гичевъ: . . . „но днесъ, кай, признавамъ моитѣ грѣшки, признавамъ своето престѣпление;“ . . .

Н. Захариевъ (з): Е, смѣкнаха ли ти маската?!

Министъръ Д. Гичевъ: . . . „сега се боря и съмъ си поправилъ поведението“. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

А. Бояджиевъ (раб): У насъ, като направи нѣкой грѣшка, той признава; а вие предателствувате и не признавате.

Министъръ Д. Гичевъ: Герой на мирно време! Боришъ се, защото ти е малко по-широко около яката!

А. Бояджиевъ (раб): Сигуръ на тебе ти е по-широко около врата!

Министъръ Д. Гичевъ: Отричашъ ли твоята декларация?

А. Бояджиевъ (раб): Ти остави това — азъ не отричамъ моята декларация. Но тоя документъ, който ти прочете, потвърждава изцѣло нашата теза. Защото Вие плещите, че тамъ насилса се колективизирали, а тамъ се колективизиратъ доброволно. Това, което говорите Вие, е диверсия.

Н. Захариевъ (з): Тавански герой!

Председателътъ: (Звъни) Моля Ви се, г. Бояджиевъ!

А. Неновъ (раб): (Къмъ министъръ Д. Гичевъ) Вие бѣхте сжщо еднофронтовецъ, а измѣнихте и служите сега на капитала.

А. Капитановъ (з): Днесъ ти ли си дежуренъ?! . . .

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Ставатъ тукъ сцени такива, че наистина на човѣка се ше да се пита: кой има въ случая право да се оплаква отъ тероръ — дали ония (Сочи работниците), или ние тукъ, които сме тероризирани, за да не можемъ да кажемъ това, което искаме да кажемъ? Кой е най-добросъвестниятъ? И кѣде е обективната истина: тамъ ли (Сочи работниците) или тукъ, гдето тя е подкрепена съ документъ? А това сж нѣща, които тѣ (Сочи работниците) не могатъ да отркатъ, защото имъ давамъ документа въ рѣцетѣ.

Нѣкой отъ мнозинството: Тѣ не ги разбираатъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Ако наистина тия нѣща сѣ толкова много хубави и примамливи за българския народъ, тѣ (Сочи работниците) нѣматъ нужда и нѣматъ интересъ да прѣчатъ да бѣдатъ изнесени.

Азъ ще имамъ по-нататкъ, г. г. народни представители, възможността, следъ като изтъкнахъ моето гледище за невъзможността, за неприложимостта и за глупостта отъ това да се препоръчва механизирание или машинизиране на едно дребно земеделско стопанство като нашето, където нѣма повече отъ 7 декара на глава, ще имамъ, казвамъ, възможността да се спира — това ще стане следъ като завърши мисълта си — върху туй, което представлява нашето скотовъдство, и за задачите и възможностите, които трѣбва да възложи върху него българското национално стопанство.

Значи, ние, следъ като вършимъ необходимото, за да разчистимъ полека-дека затръгнени пѣтъ, за да организираме транспорта, та да можемъ да стигнемъ пазарите, които сѣ необходимото и предварително условие за засилване и подобряване производството, не можемъ да не констатираме, че въ една дребнестопанска страна като нашата, развитието на много скотовъдни отрасли не може да бѣде предоставено само на силите и на частната инициатива на дребния стопанинъ.

На васъ, г. г. народни представители, сѣ много добре известни условията на коневъдството. Не можете вие да искате отъ единъ дребенъ стопанинъ, отъ единъ земеделецъ той да може да поддържа необходимото число разплодници, да може да поддържа всичките тия добри жребци, които сѣ необходими; това не могатъ да го вършатъ у насъ даже и нашите селски общини. И затуй отдавна още се е наложило на нашата държава, колкото и да ѝ струва скъпо това, да поддържа специални депа, специални заводи за добитъкъ, за да може всѣка година да увеличава все повече и повече числото на случните станции. Тѣхното число у насъ презъ 1923/1924 г. е било 281, а въ 1930/1931 г. е стигнало до 361 съ 440 жребци, които сѣ могли да покриятъ около 27 хиляди кобили. Но като се пресметне числото на кобилите въ нашата страна, което е 155 хиляди, и като се има предъ видъ, че единъ жребецъ може да покрие максимумъ 80 кобили годишно, се вижда, че на насъ ни липсватъ още около хиляда жребци.

Не по-добре стои нашето скотовъдство досежно разплодния говежди материалъ. Тукъ отъ всички се констатира съ удовлетствие, че тая лутаница на нашата агрономическа наука, на нашата агрономия сѣ изпитване и въвеждане на говеда отъ Монтафонски, Енгелски и не знамъ какви раси, най-накрая се е приключила съ установяване върху нашето мѣстно искърско говедо. И днесъ можемъ да кажемъ, че въ цѣла Северо-западна България имаме наистина една много подобрена говежда раса. Но и тукъ, г. г. народни представители, трѣбва още много нѣщо да се направи, и тукъ държавата трѣбва да даде организирано своята помощ. Въ последните години, наистина, общините иматъ значителни капитали въ скотовъдните фондове, но, за голѣмо съжаление, много отъ тѣхните сръдства сѣ прарасали въ скъпи и луксозни помѣщения. Въ много села ще срещнете обори по за 500—600 хиляди лева, въ които има само единъ бикъ. И често пѣти помѣщението за бика е много по-скъпо, отколкото училището и общинския домъ на селото! Вие знаете, скъпо така, че бившиятъ министъръ на земеделското посегна на сръдствата на скотовъдните фондове — сключи заемъ отъ тѣхъ около 35 милиона лева, които днесъ ние не сме въ възможност да върнемъ. Но все пакъ ние сме длъжни да помогнемъ на районите, където скотовъдството е изродено, каквото е, напр., въ Източна и почти цѣлата Южна България. Ние трѣбва да имъ дадемъ възможност да се снабдятъ съ разплоденъ добитъкъ. И, за да можемъ да имъ доставимъ бичета, които не могатъ да се създадатъ само въ държавните депа, ние предвиждаме единъ специаленъ параграфъ, за голѣмо съжаление, въ ограничени размѣри, поради общата нужда да съкращаваме държавните масрафи, съ който да подпомагаме частната инициатива съ една помощ отъ по 2.500 л., срещу задължението за отглеждане на едно биче. Това, обаче, не сѣ безвъзмездни помощи; това сѣ по-скоро едни заеми, които, следъ даване бичетата на общините или на общинските скотовъдни фондове, се прихващатъ отъ държавата и тя ги прибира, за да може на нова смѣтка да ги даде на други. По този начинъ смѣтаме тая година да се сдобиемъ съ нови 400 бичета. Обаче това съвсемъ не е достатъчно, както за ремонтъ на тия добичета, които ще бѣдатъ лѣкувати, така и за снабдяване съ достатъчно бичета, за да

можемъ да подобримъ расата, не само за да увеличимъ силата на нашия вътрѣшенъ добитъкъ, но и да увеличимъ неговата млѣчност, да увеличимъ и неговото тегло, за да може нашиятъ добитъкъ да дава повече месо и така да има по-голѣма стойностъ. Затова на мене никакъ не ми се вижда чудно съжалението и констатацията на всички г. г. народни представители, че наистина сръдствата и кредитите, които сме могли да определимъ, не сѣ достатъчни, за да дадатъ тоя голѣмъ темпъ въ подобрието на нашето скотовъдство, което се желае.

Но, г. г. народни представители, азъ смѣтамъ, че първото и необходимо условие за подобрието на нашето скотовъдство, това е да осигуримъ и да улеснимъ достигането на нашиятъ скотовъдни произведения до чуждите пазари. Съ това ще дадемъ единъ голѣмъ потикъ на частната инициатива, ще ѝ осигуримъ едни достатъчни сръдства, ще повдигнемъ интереса у населението, защото то ще намира смѣтка въ туй производство. Тогава ще можемъ, наистина, да избавимъ една голѣма частъ отъ сегашните производители на царевича и на други зърнени храни да ги предлагатъ на безценица и ще имъ дадемъ възможност да обрънатъ тия храни въ едни по-оживѣ животински продукти.

Споредъ мене, г. г. народни представители, каквото щемъ да правимъ, възможностите въ България да направимъ голѣмъ износъ на млѣчни произведения сѣ ограничени. Мене ми се струва, че далечъ не можемъ да влѣземъ въ конкуренция съ други държави, които сѣ спечелили вече чуждите пазари. Все пакъ, обаче, ние имаме възможност да увеличимъ консомацията на тѣзи продукти въ нашата страна чрезъ подобряването на тѣхното качество и — най-важното — чрезъ приличното възнаграждаване труда на производителя. И затова вие ще видите въ настоящия бюджетпроектъ едни усиленни кредити за подпомагане образуването на млѣкарски кооперации, за подпомагане създаването на мандри, селски, кооперативни, обществени, по селата, където самите скотовъдци да могатъ, при удобни и хладни помѣщения, да преработватъ своите млѣчни произведения, както и да могатъ да излизатъ на нашите пазари организирани, заедно, за да получатъ по-добра цена за своите произведения.

Много голѣми надежди се възлагатъ отъ нѣкои наши стопански деятели, както и отъ нѣкои оратори, които говориха тукъ, на така нареченото дребно стопанство въ нашето земеделѣие, каквото представлява зеленчукарството, овощарството, лозарството и т. н. Наистина, г. г. народни представители, при това дребно земеделѣие въ нашата страна, ние имаме всичкия дългъ, тамъ където ни позволяватъ не само почвените и климатически условия, но и съобщителните сръдства, тамъ където сме близо до голѣми пазаренъ центъръ, тамъ където сме близо до желѣзнопѣтни вѣзли, да измѣстимъ екстензивните култури съ такива по-доходни култури. Тѣ изискватъ много повече трудъ, но нѣма защо да се плашимъ отъ това, защото въ България има достатъчно работна рѣка и, както споменахъ въ началото, една отъ голѣмите наши задачи е да създадемъ достатъчно работа, за да ангажираме въ нея излишната работна рѣка. Ние ще можемъ да я ангажираме въ работа чрезъ увеличаване площта на тия култури — градинарството, овощарството, десертните лозя и т. н.

Но, г. г. народни представители, и тукъ обязательно трѣбва да се направятъ по-голѣми подпомагания отъ страна на държавата. При голѣмото обединяване на нашето население днесъ, нека никои не си прави илюзии, че ние можемъ да създадемъ овощни градини въ всички райони, където има условия само за овощарство. Такава е Кюстендилската низина, където, ако оставимъ населението да живѣе само отъ жито, това значи да го обречемъ на гладна смъртъ. Такъвъ може да бѣде Пирдопскиятъ и Златишкиятъ край, по-голѣмата частъ отъ Софийския окръгъ, цѣлото наше Сръдногорие, подбалканските мѣста и мѣстата въ политъ на Родопите. Тамъ държавата е длъжна да произведе посадъченъ материалъ и да го даде на всички дребни земеделци, които сами не могатъ да си го създадатъ. Ние уреждаме единъ планъ, за да можемъ да увеличимъ производството на този материалъ. Миналата година сме могли да раздадемъ само около 250 хиляди дръвчета, а тая година искаме да можемъ да раздадемъ поне 800 хиляди дръвчета.

Въ тази работа ние ще искаме да впрегнемъ скъпо и частната инициатива, обаче тя трѣбва да бѣде подпомогната. Затова вие ще видите единъ новъ параграфъ въ бюджетпроекта, въ който за пръвъ пѣтъ предвиждаме

една, макаръ и скромна сума, чрезъ която не само да даваме поощрение на тѣзи, които създаватъ пипниери за производство на облагороденъ овощень материалъ, но и да откупваме този материалъ отъ тѣхъ на цена, която да ги поощрява къмъ производство, за да го раздаваме на по-ниска цена, която да бѣде достъпна за българския бедень земеделецъ. Ние искаме, наредъ съ усилията на държавата, да въпрегнемъ и частната инициатива, които на много мѣста прави голѣми усилия, голѣмъ напѣвъ, обаче, неподпомогната, не може въ никой случай да издържи държавната конкуренция. Държавата произвежда тѣзи материали не за печалба, а съ огледъ на една голѣма стопанска политика — да можемъ не да раздадемъ по едно-две дръвчета на този или онзи любитель, но да създадемъ едно индустриално, занаятчийско овошарство, което да стане професия, главно препитание на тѣзи домакинства, които се занимаватъ съ него. Затова ние прибѣгваме къмъ комплексно, масово засаждане на овощни дръвчета. Въ нѣкои населени пунктове сѫ насадени по 200, по 500 декари дръвчета само въ една мѣстность; вдигнати сѫ всѣкакви слогове и синури при посаждането на дръвчетата. Това се направи въ Чепинското корито, въ Пещерско и въ Перущица. То ще продължи, но, наредъ съ него, азъ смѣтамъ, че въ нашата страна трѣбва да обърнемъ по-голѣмо внимание и на ония овощни посадки, които, за голѣмо съжаление, се отличаватъ съ своето лошо качество. Ако нѣкой отъ васъ е ималъ възможность да преброи Дели-Ормана или северната частъ на Плъвенска околия и много други райони, ще е видѣлъ цѣли гори отъ диви круши, диви ябълки и диви сливи, които не представляватъ абсолютно никаква ценностъ отъ себе си, не могатъ да излѣзатъ на пазара и, освенъ на скоросмъртница, на нищо друго не могатъ да бждатъ обрнати. Наистина още въ 1920 г., въ закона за насърчение земеделското производство е предвидено задължение за всички земеделски стопани до определена дата да облагородятъ всѣка дива овошка, която иматъ въ мѣстото си. Законътъ си е законъ, действителността, обаче, не е промѣнена съ закона, законътъ е останалъ една мъртва буква, и за да му дадемъ кръвъ и плът, ние предвиждаме на тия, които ще извършатъ облагородяване на такива дръвчета, да имъ дадемъ известна премия на всѣки облагороденъ кадемъ. Вънъ отъ това, сега още издаваме специални наредби, съ които задължаваме земеделските училища, допълнителнитъ земеделски училища, както и временнитъ и вечернитъ курсове въ всички овошарски райони да обучатъ повечко хора въ облагородяване на овощни дръвета, които хора презъ всѣки сезонъ да мобилизираме и даваме по една ударна задача, следъ като държавата ги снабди съ всички необходими материали. Било чрезъ зачитане трудовата имъ повинность тия хора, било чрезъ заплащане или чрезъ безплатния трудъ на всички учащи се да можемъ участъкъ по участъкъ въ производството на нѣколко години, всички диви тръкосливи, круши и пр. да ги облагородимъ и по тоя начинъ да увеличимъ посаденията на облагородени дръвета, да увеличимъ добива на плодове, за които наистина въ европейския пазаръ се откриватъ едни твърде значителни перспективи.

За голѣмо съжаление, г. г. народни представители, единъ отъ клоноветъ на земеделското стопанство, който бѣше предизвикалъ живъ интересъ въ нашето дребно земеделско стопанство — бубарството — днесъ, поради голѣмото поевтиняване на пашкулитъ, сѣщо се намира въ страшна криза. И за да не се унищожи тоя народенъ поминѣкъ, правителството бѣше принудено о време още не само да достави отъ чужбина липсващото въ страната необходимо количество бубено семе, но то смѣтна за необходимо да гарантира предварително едни цени на производителъ, за да може да поощри производството на пашкулитъ въ нашата страна. И ние можемъ вече да бждемъ доволни отъ постигнатитъ резултати: производството тая година не само нѣма да бжде намалено, но то ще бжде много повече увеличено въ сравнение съ това отъ последната година. Това е една временна мѣрка, която трѣбваше да вземемъ, за да създадемъ единъ стимулъ за българския производителъ, да го накараме, когато произвежда, да бжде освободенъ отъ кошмара, че производството му може да остане въ хамбара, че може нѣкой да го потърси, защото той произвежда за единъ неизвестенъ пазаръ, при едни неизвестни цени. Но държавата и въ тоя случай се намѣси, яви се въ ролята на търговецъ и пое рисковетъ, за да запази отъ унищожение едно национално производство. Всички тѣзи рискове, колкото и да сѫ нежелателни, все пакъ идватъ нѣкога моменти, когато държавата трѣбва да загуби, но народното стопанство да спечели, защото когато го задържимъ на краката му, то ще върне утре и

другиденъ всички тия загуби, които държавата е понесла за него.

По отношение, г. г. народни представители, на твърдението на нѣкои, че докогато съществува настоящата капиталистическа система въ свѣта, при която финансовиятъ капиталъ е навлѣзалъ вече не само въ индустрията, но е подчинилъ и земеделството и на много мѣста то е експлоатирвано, изсмукувано — дотогава всѣка надежда трѣбва да се остави, всички мѣрки сѫ напразни, никакви резултати не могатъ да се получатъ, никакви надежди не трѣбва да се градятъ.

Р. Рангеловъ (раб): Вие сами го казвате, защото казвате, че създаденитъ закони сѫ палиативи.

Отъ мнозинството: Чакайте бе! (Възражения)

Председателятъ: (Звъни) Моля!

Н. Захариевъ (з): (Къмъ Р. Рангеловъ) Една машина да ти закачатъ на главата, за да мислишъ!

Председателятъ: Моля, г-да! Недейте се намѣсва, оставе г. министра, той, слава Богу, знае какъ да отговори.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Животътъ не е нѣщо вкаменено и неподвижно, той измѣня своитъ форми. И задачата, и ролята на държавата се мѣнятъ и днесъ тѣ съвсемъ не сѫ тия, които сѫ били преди много години. Съвременната държава, оформена следъ великата френска революция, си бѣше дала за главна задача да гарантира свободата и правата на гражданитъ, да регулира тѣхнитъ правоотношения, да гарантира единъ редъ, който да даде възможность на всички свободно да разгърнатъ своитъ творчески сили, запазвайки свободата въ стопанскитъ отношения. Но днесъ вече животътъ възлага все по-нови и по-голѣми задачи на организираната държавна властъ, и оттамъ всички тия инициативи, на които вие сте свидетели въ последно време. Азъ съмъ се сѣмжилъ най-добросъвестно да убѣдя себе си поне; дали наистина ние не сме въ заблуждение, като не приемаме, тъй както нѣкои приематъ на готово, като папагали, че разковничето, че вѣлшебниятъ жезлъ, който може да ни изведе на спасителния брѣвъ, че чудото, което може да направи да нѣма въ нашата страна криза, да нѣма недохранени и недооблѣчени, да нѣма недоволни и роптаещи хора, това е колективизацията на нашитъ земеделски стопанства. Защото, г. г. народни представители, ако единъ начинъ на производство и на размѣна се окаже спасителенъ и полезенъ, ние нѣма защо да бѣгаме и да се плашимъ отъ него като дяволѣтъ отъ таманъ, само заради това, защото нѣкой другъ го е измислилъ. Доброто — добре дошло, който я да го е измислилъ, който и да е неговиятъ изобретателъ. Въпрѣки всичко, обаче, въпрѣки моитъ симпатии, ако щете, къмъ всички усилия на който и да е нация, да може да намѣри нови пътища и да посочи нови начини на човѣчеството, отъ всичко, което съмъ научилъ досега, не мога да се убѣдя, че за България, при нашитъ условия, дрехата, която ни се преворжва, по руска кройка, може да бжде спасителна и може да донесе облекчение. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството. Възражения отъ работницитъ) Наистина, г. г. народни представители, азъ не съмъ отъ тия, които ще кажатъ, че въ Русия ограбватъ народа, че въ Русия го мачкатъ, че въ Русия го подтискатъ; обаче азъ не съмъ и отъ тия, които ще искатъ да повтарятъ като папагали, че въ Русия тече медъ и масло, че тамъ народътъ е господаръ, че тамъ има изобилие на всички богатства, че тамъ всички сѫ щастливи.

П. Стоевъ (раб): В. „Време“ казва.

Министъръ Д. Гичевъ: Не е така. Азъ ви казвамъ да прочетете болшевишкия в. „Правда“.

Л. Станевъ (раб): В. „Време“ прочетете.

Председателятъ: За България се говори, а не за Русия — разберете!

Министъръ Д. Гичевъ: Сега азъ ви питамъ: по рускитъ работи на в. „Време“ ли трѣбва да вѣрваме, който се печати въ България, или на вестницитъ „Правда“, „Економическая жизнь“, „Известия“ и т. н.? И азъ питамъ всички тѣзи хора (Сочи работницитъ), за които наистина морето е до колѣно, за които всички въпроси много лесно се разрешаватъ: ако една Аржентина, ако една Америка иматъ смѣтка, защото икономическитъ условия тамъ позволяватъ, да машинизиратъ своето земеделско производство, защото иматъ една неизгощена земя, една девствена и плодородна почва — иматъ си я хората, нито ние сме имъ я дали, нито можемъ да имъ я вземемъ — една земя, която далечъ още не може да бжде всичката обработена, която

може да изхрани два пѣти по-големо население отъ това, което храни, трѣбва ли ние, дребно-стопанска България, да направимъ сѣщото, когато съ машината не можемъ да увеличимъ числото на нашитѣ декари, не можемъ да направимъ нашата земя да порастне, не можемъ въ никой случай да получимъ двойна реколта? Ние по-скоро трѣбва да обработваме култури, кждето машината нѣма приложение, за да създадемъ препитание на хората. чрезъ влагане на тѣхния трудъ; даже трѣбва да обработваме култури, които сѣ монополъ само на ржчния трудъ. Нито въ лозарството, нито въ овощарството, нито въ скотовъдството, нито въ розитѣ, нито въ зеленчуковитѣ градини, нито въ бубарството, нито въ пчеларството, въ тия най-доходни и най-рентабилни земеделски отрасли едритѣ земеделски машини иматъ приложение. Машината, г. г. народни представители, има само тая роль въ земеделѣнието: да икономиса и спести труда; тя не увеличава производството. Нито вършачката увеличава производството, нито жетварката. У насъ ние нѣмаме нужда да спестяваме труда, у насъ имаме нужда да минемъ къмъ култури, които ще ни дадатъ възможность да се приложи трудътъ. Защото, г. г. народни представители, лозята съ трактори не се брѣтъ, овощнитѣ градини въ нашитѣ балкани съ трактори не могатъ да се оратъ, зеленчуковитѣ градини, тия дребни парчета, сѣщо така съ трактори не се оратъ. Нѣщо повече, ние трѣбва да си запазимъ нашата жива работна сила. (Ржкоплѣскания отъ земеделѣцитѣ) Ние трѣбва да запазимъ нашето скотовъдство, което, наредъ съ работната сила, ще даде млѣкото и мазнината на селския домъ, ще може да даде излишѣкъ, който ще продаваме на чуждия пазаръ. Всѣка една страна има своитѣ обективни условия, при които се развива нейното земеделѣние. Нашето земеделѣние не може да се развива по законитѣ на руското, защото, ако има наука, която не може да бѣде международна, интернационална, това е именно земеделѣската наука. (Ржкоплѣскания отъ земеделѣцитѣ) Не може, г. г. народни представители, да дойдатъ хора отъ Финландия, даже да бждатъ земеделѣци или болшевики, и да кажатъ: ще копираме производството на България. Ние не можемъ да копираме производството на Гърция или Палестина; ние не можемъ да произвеждаме у насъ портокала и маслината, както въ Финландия не могатъ да произвеждатъ крушата, прасковата, бадема, тютюна или розата. Всѣка земеделѣска страна е длъжна да създаде своя земеделѣска наука, всѣка страна е длъжна сама себе си да опознае. Ние сме длъжни да опознаемъ собствената си земя. Само едни идиоти могатъ да искатъ да взематъ отъ чужбина единъ теркъ на готово и да го присадятъ тукъ. Резултатитѣ нѣма да има никакви. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Ако можеше да се взема теркъ, нѣмаше всички държави да харчатъ колосални срѣдства за опитни институти, за контролни институти. Имаше хора, които, когато разглеждахме бюджетопроекта въ комисията, се удивиха и казваха: „Защо ще харчимъ 30 милиона лева за опити, за научна работа, за игра въ лабораториитѣ, когато на насъ сега ни трѣбватъ материални богатства? Тѣзи опитни полета, които иматъ десетина хиляди декара работна земя и за които харчатъ 20 милиона лева, не покриватъ разходите си“. Вѣрно е, г. г. народни представители, нѣма да покриятъ разходите, но тия опитни станции, тия опитни полета иматъ тежката задача да изучатъ нашата земя, да ни кажатъ кога трѣбва да оремъ, какъ трѣбва да оремъ, защото въ никой случай не можемъ да си позволимъ болшевиизма, бихъ казалъ, на бившия министъръ Христовъ, който правѣше опити за смѣтка на цѣлото национално стопанство, който се учеше да бръсне на главата на бедния български земеделѣецъ (Ржкоплѣскания отъ земеделѣцитѣ), който впрѣгаше колата предъ воловетѣ. Ние трѣбва да направимъ опити, защото има почви и климати, кждето дълбоката оранъ ще ни даде резултати, но има почви и климати, кждето сѣщата оранъ ще унищожи реколтата; ние трѣбва да знаемъ кога трѣбва да сѣемъ — нѣкъде по-рано, нѣкъде по-късно. Ние имаме много райони, кждето стопанствата страдатъ отъ чалгѣнъ. Тамъ нашитѣ опитни полета и станции иматъ тежката задача не само да изпитатъ, не само да откриятъ свойствата на почвата и климата, но и да създадатъ сортове, които да устояватъ: нѣкъде на сушата, другаде на чалгѣна, като се създадатъ сортове, които да узрѣватъ по-рано. За всичко това трѣбва да станатъ специални проучвания въ дадени райони. Ние имаме тежката задача на тия наши научни институти, които правятъ често съ своитѣ ржководители, отдали се съ голѣма преданостъ и любовъ на полезна научна дейность, да имъ дадемъ всичката възможность да проучатъ сѣществуването на новитѣ сортове, да проучатъ всички болести и неприятелитѣ по растенията у насъ, да ни посочатъ какъ, кога и съ какви срѣдства най-успѣшно можемъ да водимъ борба противъ тѣхъ.

Позволете ми, г. г. народни представители, за удоволствие на господата (Сочи работниците!), които иматъ въз-

можность да се запознаятъ сега съ болшевишката литература и съ положението въ Русия, . . .

П. Стоевъ (раб): Жалко, че ние нѣмаме тая възможность!

Министъръ Д. Гичевъ: . . да ви процитирамъ нѣщо отъ съветското списание „Экономическая жизнь“, отъ 22 мартъ т. г. — ето го, то е на разположение на господата. (Чете) „Два фактора решаватъ изхода на пролѣтната посѣвна кампания — събирането и разпредѣлянето на семената и впрѣгатната сила. Обаче какво имаме днесъ? Редица райони сѣ слабо запасени съ семена. Споредъ сведенията отъ 10 мартъ, всички райони, въ които миналата година имаше неурожай, сѣ осигурени едва съ 68% отъ необходимитѣ имъ семена. Въ нѣкои райони тоя процентъ е още по-малкъ. Тая година се създава изключително напрегнато положение съ двигателната сила. Планътъ предвижда ремонтване на 107 хиляди трактори. До 10 мартъ сѣ ремонтирани 60% отъ тѣхъ, когато миналата година по това време сѣ били ремонтирани 79%. Отсъствието на запасни тракторни части и неизпълнението на плана отъ ремонтнитѣ работилници още повече затрудняватъ положението. Качеството на ремонта е ниско. Въ редица случаи тракторитѣ се ремонтиратъ по три пѣти“.

П. Стоевъ (раб): Критикуватъ недѣжитѣ.

Отъ земеделѣцитѣ: Слушай тамъ!

Н. Захариевъ (з): И васъ ще ремонтираме три пѣти. (Възражения отъ работниците)

Министъръ Д. Гичевъ: (Продължава да чете) „Това недоизпълнение на плана въ изброенитѣ отрасли на народното стопанство е предизвикано отъ недостатѣчния напредѣкъ въ организацията на труда. Въ това време, когато работната заплата и числеността на работната сила сѣ на уровня на плана, производителността на труда пада и себестойността на производството се увеличава“.

Не може, г. г. народни представители, да не пада производителността на труда. Въ земеделѣското стопанство най-главниятъ стимулъ е билъ презъ вѣковетѣ и си остава личниятъ интересъ. Когато земеделѣецътъ ще произвежда, безъ да бѣде самъ той заинтересованъ, когато знае, че въ хамбара и въ джоба му не влиза, ще става, разбира се, нужда три пѣти да ремонтиратъ! (Смѣхъ и ржкоплѣскания отъ мнозинството)

П. Фенерковъ (раб): (Възражава нѣщо)

Н. Захариевъ (з): И ти имашъ нужда отъ ремонтъ!

П. Стоевъ (раб): Думата е, че въ Русия държавната властъ се грижи за тия работи, а вие тукъ — никакъ.

А. Циганчевъ (з): Да, ама резултатитѣ въ Русия какви сѣтъ?

П. Стоевъ (раб): Вие какво правите тукъ? Оставете народа да измира отъ гладъ.

Председателътъ: (Звъни) Моля ви се, г-да, не се пресичайте. Нѣма да се убедите — това сѣ различни тези.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! По въпроса за успѣхитѣ на индустрията в. „Экономическая жизнь“, отъ 12 мартъ — и тя е налице — пише следното: (Чете) „Успѣхи въ организацията на труда нѣма. Снабдяването на каменовѣглищната промишленость съ стоки се е влошило презъ отчетнитѣ месеци. Петролъ е добитъ въ януарий 1.879.400 тона, а въ февруарий — 1.742.000 тона. Програмната задавка не е изпълнена. Производителността на труда е много по-ниска въ сравнение съ уровня на работната заплата. Въ февруарий срѣдното производство за едно депоношице е било по-ниско отъ януарското въ всички отрасли на металургията. Основната причина за недоизпълнението на плана лежи въ недостатѣчната организираность на труда въ фабричитѣ. За общарската промишленость не се даватъ абсолютни цифри. Обелязва се само, че февруарската програма е изпълнена всичко съ 79%. Главната причина за спадаването на производството е въ недостига на сырови материали.“

Въ заключение, февруарий е преминал на по-ниско ниво отъ януарий. Цифритъ показватъ, че темпътъ на стопанската дейностъ презъ февруарий е отслабналъ, при все че машиннитъ съоръжения и снабдяванетоъ съ сурови материали сж се увеличили“.

Г. г. народни представители! Вчера тукъ бѣше показана една илюстрация за реклама за нѣкои фабрики и на нѣкои заводи.

П. Стоевъ (раб): Туй реклама ли е? (Сочи в. „Време“)

Министъръ Д. Гичевъ: Какво е то?

П. Стоевъ (раб): Статия отъ „Берлинеръ Тагеблатъ“. В. „Време“ не е нашъ, а вашъ вестникъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Това е наистина единъ много интересенъ фактъ, който трѣбва да се отбележи — че азъ, неболшевикътъ, по болшевишкитъ работи вѣрвамъ на болшевишкитъ вестници, а нашитъ болшевики по болшевишкитъ работи вѣрватъ неболшевишки вестници! (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

П. Стоевъ (раб): Азъ Ви казахъ, че въ Русия има самокритика.

Министъръ Д. Гичевъ: Това, което пишатъ тукъ (Сочи „Экономическая жизнь“) вѣрно ли е?

Р. Рангеловъ (раб): Дайте да го видимъ.

Т. Бошнаковъ (з): Абаджитъ, шивачитъ отъ земледѣлие разбиратъ!

Министъръ Д. Гичевъ: Ще Ви го дамъ. (Възражения отъ работницитъ)

Председателъ: (Силно звѣни)

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! (Сочи една таблица) Това е таблицата отъ 20 май т. г. за засѣванетоъ (Чете) „60% изпълненъ планъ по-малко отъ миналата година; нашата организация на труда по-долу; главна причина за пропадане засѣванетоъ на тютюна — тамъ където трѣбва ржченъ трудъ, а не трактори — „поради незаинтересоваността, поради липсата на личенъ интересъ; зашто само 4% отъ това, което е било опредѣлено да се засѣе“. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Защо, г. г. народни представители, ви изтъквамъ тия нѣща? Защото искамъ да дразня господата ли? Защото съмъ нѣкакъвъ голѣмъ душманинъ на руския народъ, когото впрѣгатъ въ хомотъ ли? Не! А само за да ви изтъкна, че животътъ не позволява на никого да изнасили естественитъ закони, че когато въ земледѣлското стопанство ще премахнете личния интересъ, вие ще премахнете стимула за производство, вие ще унищожите или ще намалите самото производство. И азъ трѣбва да констатирамъ, че както нѣкога, следъ военния комунизъмъ, Ленинъ трѣбваше да се върне къмъ Непа, да създаде непманитъ, новата руска буржоазия, тъй и днесъ въ Русия правятъ отстъпления крачка по крачка. Направиха го завчера за добитѣка, ще го направятъ утре за тютюна и за другитъ култури, за да отидатъ все по-нататкъ и по-нататкъ.

Г. г. народни представители! Когато азъ изнасямъ всички тия неуспѣхи на болшевикитъ въ Русия, трѣбва да заявя, че не злорадствувамъ. Кой отъ насъ има право да се радва, да злорадствува на неуспѣхитъ на единъ народъ, който се бори, който иска да си създаде подобри условия за животъ? Никой. Моето желание е да ви изтъкна, че въпрѣки държавната организация, въпрѣки колосалнитъ и неизчерпаеми богатства на тая голѣма земя, която е може би по-голѣма по територия, ако не по население, отъ останала Европа, следъ 15-годишни усилия, следъ 15-годишно планово, както го казватъ, строителство резултатитъ сж далечъ незадоволителни.

Азъ не знамъ дали нѣма да ви отегча, г. г. народни представители, ако започна да ви чета отъ съветскитъ вестници, отъ „Правда“, за положението на работницитъ въ каменновжгленитъ мини въ Русия. Когато работницитъ влизатъ въ минитъ, тѣ биватъ посрѣщани като апаша. На всѣкиго се раздава по една лъжица, и когато излизатъ, биватъ обискирвани да не би да задигнатъ нѣкоя лъжица. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Л. Станевъ (раб): Отъ „Хиляда а една нощъ“!

П. Стоевъ (раб): Кжде, въ България ли е това?

Министъръ Д. Гичевъ: Елате да прочетете (Сочи единъ вестникъ), за да видите кжде е, въ България ли е. Азъ нѣма да кажа, че Сталинъ желае да измѣчва работницитъ, че Сталинъ желае да нѣматъ жилища работницитъ, да нѣматъ лъжици, че Сталинъ желае работницитъ да не си дояждатъ; азъ искамъ да кажа, че въ стопанския животъ такива фокуси, каквито Лазаръ Станевъ искаше да прави, (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) за 24 часа, като на кино, да промѣни картината на живота, абсолютно никжде не могатъ да станатъ. И азъ съмъ убеденъ, че българската народъ, който днесъ е господаръ на сѣдбинитъ си, който днесъ има едно управление, което е негова законна рожба, защото е излѣзло отъ неговата срѣда, резултатъ на неговата твърда и съзнателно проявена воля, едно управление, което зависи, управлява се отъ него и мисли и се грижи само за него, този народъ не може да не разбере, че въ тежката криза, въ която е изпаднало човѣчеството,...

Л. Станевъ (раб): Управление дошло съ грижитъ на полицията.

Министъръ Д. Гичевъ: ... не само трѣбва да даде нова насока на своето производство, ами трѣбва да изгради нашето национално стопанство. Това съизждане, това изграждане, г. г. народни представители, за 24 часа не може да стане. Азъ съмъ убеденъ, че ако тѣхъ (Сочи работницитъ) ги закаратъ довечера въ Модерния театъръ и имъ покажатъ на платното какъ се добива хлѣбътъ, какъ се хвърля зърното, какъ жетварката жъне, какъ вършачката вършее и какъ отъ фурната излизатъ топли сомунѣ, Лазаръ Станевъ ще повѣрва, че наистина въ Русия за 5 минути хлѣба го изкарватъ топълъ! (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Л. Станевъ (раб): За Васъ всичко, което става въ Русия, е лъжа.

П. Стоевъ (раб): Земледѣлци съ кърпички! Земледѣлци въ саксия!

Министъръ Д. Гичевъ: Знаемъ, г. г. народни представители, всички, че есенъта ще посѣемъ, че презъ зимата много пжти ще ровишъ, за да видишъ дали не е измръзнало, ще чакашъ пролѣтътъ съ страхъ да не мине нѣкой градоносенъ облакъ да го очука, дали чалгънъ нѣма да го нападне, и чакъ следъ много потъ, който ще изтече въ земята до жетва, следъ харманъ ще чакашъ на воденица докато изкарашъ зърното. Вие знаете, че въ стопанския животъ често пжти резултатитъ на една дейностъ се получаватъ следъ години. Отъ тия овощни градини, които ние искаме да накараме народътъ да сажда, нѣма още тая есенъ той да почне да бере, а ще бере следъ 5-10 години; когато земледѣлецътъ-стопанинъ посади едно лозе, той 2-3 години ще го работи, безъ да откъсне плодъ отъ него и чакъ на третата или четвъртата година, ако доживѣе, ще може да вземе плодъ.

А. Наумовъ (раб): Лъжа е! Защо не пустнете делегация да отиде въ Съветска Русия?

Министъръ Д. Гичевъ: Слушай, бе, лъжа ли е, че лозето ражда на третата година?

А. Наумовъ (раб): Пустнете една делегация да отиде въ Русия и да види. (Смѣхъ и ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Н. Захариевъ (з): Да се отбележи, че въ Русия лозето ражда на първата година!

Министъръ Д. Гичевъ: Не трѣбва ли да ни бжде мжчно, че тѣзи хора сж престанали да уважаватъ себе си, че по-точно разправятъ за делегации и когато имъ се разправятъ нѣща, които и децата знаятъ въ България — че лозето дава на първата година нишанъ, а ражда на третата година — тѣ искатъ да се прати делегация въ Русия! (Ржкоплѣскания отъ мнозинството. Смѣхъ)

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Петко! Сбърка твоятъ другаръ!

Министъръ Д. Гичевъ: И наистина, г. г. народни представители, въ жетвата, която ние жънемъ днесъ, има много

къклица, защото има да се справяме и да ликвидираме съ последиците на това, което въ миналото е сѣто, има да се справяме съ последиците на една политика, която не си е давала добра смѣтка, била е чужда на поминѣка и на интереситѣ на по-голѣмата частъ отъ българския народъ, пренебрегнала е много нѣща, извършила е, ако шете, много престѣпления съ това спрямо бждещето и спрямо стопанското и политическо развитие на тая страна. (Ржкоплѣскания отъ земледѣлцитѣ) И днесъ ние сме поставени въ положението да ликвидираме съ това минало, да го различимъ, за да можемъ да съградимъ сградата на нова стопанска България, което нѣма да стане нито за день, нито за година. Ако, г. г. народни представители, тѣзи нѣща можеха да станатъ за 24 часа, азъ питамъ, ядоти ли сѣ тамъ въ Русия та правятъ петилѣтка? Защо не направятъ планъ за 5 месеца или за 5 недѣли, а правятъ петилѣтка? Защото въ стопанския животъ не може друго-яче, не може сухата областъ въ Поволжието да я оросишъ за една година. Сега, казватъ, ще създадемъ 5-годишенъ планъ, та следъ 5 години да създадемъ изкуствено оросяване. Азъ бихъ желалъ тия г-да (Сочи работниците) да кажатъ, мѣропріятія и мѣрките, които взема днесъ правителството, въ услуга ли сѣ на земледѣлското стопанство? Тежко е положението, нѣмало пазари, ценитѣ спаднали, катастрофално обезценяване на народния трудъ. Виновно ли е правителството? Дали правителството, г. г. народни представители, е оставило нѣкакви заговорници, нѣкакви врагове на българския народъ, които сѣ си плюли въ устата и на които ние сме дали всичкото държавно сѣдействие, за да ограбватъ труда на българина? Не! Обратното, насъ ни обвиняватъ, че искаме да поддържаме изкуствено високи цени, но насъ не могатъ да ни обвинятъ, че днесъ българскиятъ производител на храни е плячка на търговцитѣ.

А. Неновъ (раб): Плячка е.

Министъръ Д. Гичевъ: Ако премахнемъ тая организация, която днесъ се грижи за хранитѣ, българскиятъ производителъ ще продава на два пѣти по-ниска цена, отколкото продава сега. Ние имаме благодарствени телеграми отъ всички кооперации, въ това число и отъ комунисти, но хора на производството и на работата, съ които благодарятъ на властѣта, че е гарантирала 7 л. цена на розовия цвѣтъ, (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) защото безъ нейната намѣса, наистина, производителътъ нѣмаше да получи повече отъ 4 л. Азъ съмъ получавалъ благодарности отъ бубохранителитѣ, че правителството имъ гарантира 30—35 л. за качественитѣ пашкули; иначе тѣ нѣмаше да хранятъ буби и нѣмаше да има отъ кжде да прихванатъ нѣкой и другъ левъ сега, въ най-оскъдниъ сезонъ.

Г-да! Тия нѣща ги четохъ и въ едно изложение, писано отъ нѣкой съ Лазаровия акълъ, отъ името на една професионална организация — че нищо не се прави за земледѣлието въ България, щомъ бюджетътъ му е само 2%, и всичко това, което се върши . . .

Л. Станевъ (раб): Вземете изложението на агрономитѣ.

Председателъ: (Звъни) Моля Ви се, г. Станевъ!

Министъръ Д. Гичевъ: Точно, точно за него говоря азъ! — Дълга да заявя, г. г. народни представители, че може да го е писалъ нѣкой съ най-голѣма претенция за компетентностъ и разбиране на нѣщата. Азъ, обаче, съмъ дълбоко убеденъ въ правотата на моето схващане, че не съ цифритѣ на бюджета на земледѣлието може да се измѣрватъ грижитѣ и усилията на правителството за подпомагане, за защита и за подтикване напредъ на нашето земледѣлско производство. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) И ако азъ започна да ви чета таблицитѣ на бюджетитѣ на Министерството на земледѣлието за последнитѣ години, ще видите преди всичко, че се върши една недобросъвестностъ съ цитирането. Цитира се бюджетътъ на Министерството на земледѣлието за 1930/1931 финансовъ година такъвъ, какъвто е билъ гласуванъ, като сѣзнателно се премѣтчава какъ е билъ реализиранъ. Не се казва, че отъ гласуванитѣ 500 и нѣколко милиона лева фактически сѣ били изразходвани само 300 и нѣколко милиона лева и че действителнитѣ съкращения, които ние днесъ правимъ, не сѣ много голѣми. Защото действително насърчаването на земледѣлието, което ние правимъ, нѣма да се изрази въ това, да се раздаватъ бакшиши и армани, да се даватъ помощи за постройка на курниции, за

постройка на торища и т. н., а то ще стане съ насърчаването на тия по-голѣми инициативи, съ създаването условия, щото самото земледѣлие да може да се подпомогне и да може да се модернизира. Можемъ да имаме много по-голѣмъ бюджетъ, можете да дадете на министъра на земледѣлието единъ бюджетъ отъ 1.000.000.000 л.; ако, обаче, останалата държавна политика, ако политиката на другитѣ министерства не е впрегната въ услуга на нашето национално стопанство, ако не е въ услуга на българското земледѣлие, тѣзи милиарди лева ще се стоятъ, тѣ нѣма да помогнатъ и никакъвъ резултатъ и следа нѣма да оставятъ. Ако вие сте дали на земледѣлца субсидии, но не сте му осигурили единъ лесенъ и евтинъ транспортъ; ако вие сте му дали субсидии, но не сте се погрижили за осигуряване неговитѣ пазари; ако сте му дали субсидии, но не сте организирали търговията, за която, г. г. народни представители, много трѣбва да се прави — резултатъ нѣма да се постигне.

Наистина, ние имаме отъ 1911 г. отдѣлно Министерство на търговията, обаче и до днесъ никой отъ васъ не може да ми каже, въ нашата вътрешна търговия чувствувате ли го това министерство, виждате ли го нѣкъде, било въ организацията на външния пазаръ, било въ организацията на нашата вътрешна търговия? И ако ние нищо не направимъ въ това отношение, ако нищо не се направи, за да се поддигне и културниятъ, и умствениятъ уroveň на нашето земледѣлско население, всички тѣзи параграфи за субсидии и насърчения, колкото и да бждатъ голѣми, нѣма да дадатъ резултата, който ние очакваме.

А не трѣбва да се забравя — както имахъ възможностъ да го кажа и другаде — че нѣма по-тънъкъ занаятъ отъ занаята на земледѣлца. Да набивашъ клечки на обувкитѣ — и то е занаятъ; да бждешъ фабриченъ работникъ — и то е занаятъ, но то е лесенъ занаятъ, на машинния човѣкъ, който ще бжде една бурма отъ голѣмата машина. Обаче да бждешъ земледѣлски стопанинъ, — тамъ наистина се иска не само единъ организаторски талантъ, но се иска и една по-голѣма духовна култура. Тамъ се искатъ единъ специални познания: ти трѣбва да познавашъ своето стопанство тъй, както лѣкарьтъ трѣбва да познава своя болникъ . . .

П. Стоевъ (раб): Тия тукъ (Сочи земледѣлцитѣ) дали знаятъ тая работа? (Възражения отъ земледѣлцитѣ)

Министъръ Д. Гичевъ: . . . ти трѣбва да познавашъ почвенитѣ условия, трѣбва да познавашъ климата; трѣбва да си направишъ смѣтката споредъ пазарнитѣ условия, да се разчетешъ, за да не отива напразно твоятъ трудъ. И въ това отношение азъ смѣтамъ, че всички имаме задачата да не скѣпимъ, да не жалимъ никакви сръдства, които можемъ да отдѣлимъ за повдигане умствения уroveň и за създаване по-висока култура въ нашата страна въобще.

И тукъ е подчертана политиката на двенното правителство. При мѣчнитѣ моменти, въ които живѣемъ: при голѣмата оскъдица на народъ и на държава; при голѣмитѣ съкращения, които трѣбваше да правимъ на цѣли служби, и при намаленията навсѣкжде въ кредититѣ, единственото министерство, на което бюджетътъ не само че не претърпѣ никакви съкращения и намаления, ами дори едно малко увеличение съ 10—15 милиона лева, това е министерството за повдигане народното съзнание — Министерството на народната просвѣта. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Министерството на земледѣлието, г. г. народни представители, сѣщо така се грижи за насаждане земледѣлска култура въ нашата страна. Тая култура досега се прѣска отъ агрономическия факултетъ при нашия Университетъ, за който факултетъ се казаха и добри, и лоши думи. Смѣта се отъ едни, че тоя факултетъ е на мѣстото си въ София, отъ други — че не е, и т. н. Той не спада въ бюджета на Министерството на земледѣлието. Ние него го споменаваме дотолкозъ, доколкото отдѣляме известни кредити, за да улеснимъ нѣкои отъ неговитѣ инициативи и нѣкои отъ неговитѣ научни работи. Ние смѣтаме, обаче, че за земледѣлска България е повече отъ необходимо съществуването на единъ агрономически факултетъ, който ще трѣбва да създаде българската агрономическа наука — нашата, родната — съ огледъ нашитѣ, българскитѣ условия. Защото, ако машинознанието е наука универсална; ако законитѣ за парната машина или за дизеловия моторъ сѣ еднакви и въ Германия, и тукъ, законитѣ на земледѣлието, законитѣ на природата, отъ които преди всичко се обуславя развитието на земледѣлскитѣ култури

въ дадена страна, и не само общо въ страната, но и въ различните райони, въ различните села, въ различните землища даже на едно и също село — тия закони на земледелието, на природата, казвамъ, не си приличатъ, различаватъ се и трѣбва да бъдатъ проучвани. Това проучване може да стане само въ единъ разсадникъ на земледѣлска просвѣта и на земледѣлска наука, какъвто е агрономическиятъ факултетъ.

Другъ е въпросътъ, дали той факултетъ ни дава достатъчно подготвени и способни за практическа дейност хора. И азъ съмъ отъ ония, които смѣтатъ, че задачата на агрономическия факултетъ не може да бъде да ни дава само хора на науката; не може да бъде неговата задача и да ни дава само хора на канцеларския трудъ. Преди всичко ние, въ нашето ведомство, не вземаме тия хора. Отъ свършилите нашия агрономически факултетъ ние искаме да отидатъ и да занесатъ тая наука въ недрата на народа, да отидатъ и я занесатъ тамъ долу, да я приложатъ на полето, да я приложатъ на село.

И въ туй отношение може би ще трѣбва да се преустрои той факултетъ. Никога не е късно да се проучи въпросътъ за стажа, който прекарватъ тия младежи, да се реформира той по такъвъ начинъ, че да добиятъ известни срѣжности за практичната работа, която животътъ възлага на насъ.

Изказватъ се, обаче, г. г. народни представители, едни — споредъ мене — еретични мнения за срѣдното земледѣлско образование у насъ. Азъ трѣбваше да чуя и г. проф. Янаки Молдова тука да каже, че въ Западна Европа, въ чужбина изобщо, то си е отживѣло времето. Въ чужбина може да е тъй, не знамъ; у насъ, обаче, азъ смѣтамъ, че не е тъй. Струва ми се, че ние не сме направили грѣшка съ запазеното две мѣжки и едно девическо срѣдни земледѣлски училища. По-скоро такава сме направили съ останалата наша образователна система. Може би това е една грѣшка, резултатъ на туй, че сме оставили да бъдатъ опредѣляни насокитъ въ образованието и да бъдатъ съставяни програмитъ на нашитъ учебни заведения само отъ учители и педагози, а не отъ стопански деятели и общественици, които да вложатъ въ тия програми своята мисълъ, своитъ разбирания и своя опитъ.

Ако въ тия наши срѣдни земледѣлски училища, където се добиватъ не само общи познания, но се добиватъ и специални знания по земледѣлието, където се добива и една срѣжностъ и любовъ къмъ занаята и къмъ тоя народъ, който работи земята, който работи земледѣлието; казвамъ ако въ тия наши срѣдни земледѣлски училища направимъ едно допълнително въвеждане на педагогически дисциплини, и ако възстановимъ правата на свършилитъ тия училища, да бъдатъ учители въ село, при едно измѣнение на програмата на първоначалното образование, ние ще почувствуваме голѣмата културтрегерска роля, която ще изиграятъ тия учители, които ще бъдатъ учители не само на младитъ, но ще бъдатъ учители и на възрастнитъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) И ние правимъ тази година първия опитъ, въ съгласие съ Министерството на народната просвѣта. Ние виждате създадени нови служби не отъ любовъ къмъ службитъ и отъ желание за тяхното увеличаване, а затова защото трѣбва да направимъ една крачка по-напредъ съ инспектората по земледѣлското образование.

П. Стоевъ (раб): Единъ въпросъ, г. министре!

Отъ мнозинството: Чакай бе!

Министъръ Д. Гичевъ: Добре, задай си въпроса.

П. Стоевъ (раб): Кажете, къде е сега вашиятъ най-добъръ специалистъ по лозарство и винарство, химикъ-инженеръ Василь Чакъровъ, който бѣше въ Плевенското винарско училище и въ опитната станция?

Министъръ Д. Гичевъ: Не го знамъ.

П. Стоевъ (раб): Къде е, къде е? Не го знаете! Напусналъ ли е?

С. Таковъ (з): Ей че голѣмъ въпросъ!

А. Буквъ (з): Голѣмъ въпросъ, брей!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Много голѣмъ въпросъ!

П. Стоевъ (раб): Той замина за Съветска Русия. Ето какъ ние създавате условия за работа на тия специалисти,

на тия младежи. Той въ напустна, а бѣше най-добриятъ специалистъ по вината и по лозарството.

Н. Захариевъ (з): Замъчи се планината, че роди мишка!

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Азъ може би после ще проумѣя, но сега не съмъ въ състояние да проумѣя голѣмия смисълъ на въпроса, който ми задава г. Стоевъ! (Смѣхъ и ржкоплѣскания отъ мнозинството)

П. Стоевъ (раб): Не Ви изнася, затова не го разбирате. Не създавате условия за тия специалисти, макаръ че имате хора да работятъ. Нѣмате и стопанства, където да приложатъ своя трудъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Сега азъ донѣкъде се досѣгамъ, и да ви кажа право, изпитвамъ една национална гордостъ отъ това, че ние, бедна и малка България, можахме на тая голѣма Русия, на която, обаче, липсватъ подготвени хора, да ѝ пратимъ наистина единъ много добъръ, единъ много подготвенъ специалистъ. (Смѣхъ и ржкоплѣскания всрѣдъ мнозинството)

П. Стоевъ (раб): Той ви напустна.

Л. Станевъ (раб): Най-демонстративно ви напустна. Не сте го изпратили ние.

С. Таковъ (з): И васъ може да ви изпратимъ.

П. Стоевъ (раб): Безъ да ви пита, ви напустна.

Министъръ Д. Гичевъ: Азъ, обаче, мога едно да ви заявя — че тая служба въ България нѣма да пострада отъ липсата на тоя човѣкъ. Ние имаме достатъчно подготвени и специализирани хора и сме върни на нашето славянско чувство: ако е нужно да услужимъ на Съветска Русия съ още нѣкои други специалисти, бихме имъ услужили. (Смѣхъ и ржкоплѣскания всрѣдъ мнозинството)

П. Стоевъ (раб): Тука специалиститъ гладуватъ, нѣма къде да работятъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Та, г. г. народни представители, казвамъ, ние обмисляме, дали въ тия допълнителни земледѣлски училища, които имаме и които сѣ дали безспорно добри резултати, може да се нѣ ави едно и-образоване. Въ тия училища се прибиратъ тѣзи, които свършватъ прогимназия, и момичета и момчета, и се учатъ не само на работа въ полето, но особено девицитъ се учатъ да бъдатъ добри домакини, да могатъ да бъдатъ и добри готвачки, да бъдатъ и добри шивачки, да бъдатъ и добри майки, да бъдатъ и добри възпитателки. Защото, за мене поне, голѣма е ролята, която българската жена има да изиграе въ преустройството на стопанския животъ въ българското село.

Л. Станевъ (раб): Защо не ѝ дадете тогава политически права?

С. Таковъ (з): И то ще дойде.

Министъръ Д. Гичевъ: И то ще дойде, не бързай. Българскиятъ селянинъ, г. г. народни представители, нека приемемъ, е консервативенъ въ душата си. Но все пакъ въ българското село жената никога не е била въ положението на наемница, въ положението на заложница.

Л. Станевъ (раб): Затова ли половината отъ българскитъ селянки ходятъ да копаятъ на изполица?

П. Стоевъ (раб): Аргати сѣ тѣ.

Министъръ Д. Гичевъ: Въ всѣки случай не сѣ като въ Русия, където следъ установяване на новия бракъ става едно разписване и отписване. (Смѣхъ и ржкоплѣскания всрѣдъ мнозинството) Ще отидатъ мѣжътъ и жената при началника да се запишатъ, ще пренощуватъ една нощъ и щомъ не се харесатъ, на другия день отиватъ да се отписватъ. (Смѣхъ и ржкоплѣскания всрѣдъ мнозинството) Записване и отписване!

Л. Станевъ (раб): Много Ви излага това, г. министре! Недейте го разправя.

Министъръ Д. Гичевъ: Има само едно мѣсто, където не става разписване и отписване — това е непрекъснатото

записване на бездомнитѣ и изоставенитѣ скитащи се деца.

П. Стоевъ (раб): Това Ви излага. Недейте го приказва.

Министъръ Д. Гичевъ: Въ българското село, г. г. народни представители, жената винаги е била равноправенъ членъ; тамъ тя е била, ако щете, много по-голямъ факторъ за стопанството и за производството, отколкото мъжа.

Л. Станевъ (раб): Въ Дирекцията на полицията сега има регистрирани 3.000 проститутки. Тѣ сж повечето селски дъщери.

Министъръ Д. Гичевъ: Все пакъ за мъжа следъ тежката кърска работа има и кръчма, има и кафене, има и публично събрание и т. н., а жената отъ кърската работа — при фурната да изтъче, да изпреде, да ушие, да закърпи и какво не.

Л. Станевъ (раб): Три хиляди проститутки сж регистрирани.

Д-ръ И. Бешковъ (з): Себеуважение имайте!

Министъръ Д. Гичевъ: Въ тия земеделски училища ние искаме да създадемъ едно ново поколение за нашата страна, по-културно и по-интелигентно. Искане ли нашата жена да не бжде само една спирачка на инициативитѣ на мъжа, но да го потиква да го подпомага, да го окуражава, ние трѣбва да дадемъ непременно на селянката едно по-големо образование.

Л. Станевъ (раб): Тия проститутки сж все селски дъщери.

Министъръ Д. Гичевъ: Слушай бе! Ако ще провокирашъ, кажи! Тукъ не се намираме въ кръчма.

Л. Станевъ (раб): Тия именно три хиляди проститутки, регистрирани въ полицията, сж все селски дъщери.

Председателътъ: (Звъни)

Н. Захариевъ (з): Не те е срамъ.

А. Буковъ (з): Вчера имаше три часа време да кажешъ тия глупости. Защо ги говоришъ сега? Главата ти е плешива, но не си поумнѣлъ.

С. Таковъ (з): (Къмъ Л. Станевъ) Ти между тия три хиляди ли си? Не се ли бронишъ между тѣхъ?

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Като имаме предъ видъ, че поради голѣмото число на селищата въ нашата страна, едва ли ще бжде по силитѣ на държавата ни да създаде такива допълнителни земеделски училища въ всички населени пунктове — вие виждате, че въпрѣки оскъжидката, въ бюджетопроекта се предвижда увеличение числото на тѣзи училища съ 20, въ 20 нови населени пунктове — ние ще направимъ тая година опитъ, дали не може да се направи нѣщо комбинирано между дветѣ министерства — на земеделието и на просвѣщението — като въ нашитѣ прогимназии се изпрати между преподавателския персоналъ единъ агрономъ или една отъ онѣзи девизи, които свършватъ било тукъ факултета, било домакиния институтъ въ Пазарджикъ, и като увеличимъ курса на прогимназията съ още една година, за да се въведатъ тѣзи специални дисциплини, които не само да вдѣхватъ любовъ, но и да приготвятъ младежа за утрешната му практическа дейность.

По този начинъ тамъ, дето трѣбва да се насочатъ усилията повече къмъ скотовъдството — тамъ ще ги насочимъ; където пъкъ трѣбва да се обърне повече внимание върху лозарството или върху овощарството — ще се гледа да се дадатъ тамъ специални знания. Обаче въ никой случай учението тукъ не може, споредъ мене, да бжде водено по шаблонъ, по една обща програма, безъ да се държи смѣтка за районитѣ, за поминѣка имъ и за насокитѣ, които ще искаме да дадемъ въ развитието на тѣхното стопанство.

Затова азъ смѣтамъ, че както за допълнителнитѣ училища, така и за тия курсове, на които се тури начало тая година въ Кюстендилския окръгъ — тамъ имъ дадохме по една-две бригади отъ такива подвижни учи-

тели, които устройваха курсове по 2½ месеца въ различни села и сега, като влѣзете въ селото, личи, въ коя къща има момиче обучено, минало презъ тѣзи курсове, и въ коя нѣма — ще трѣбва да намѣримъ и подсигуримъ достатъчно сръдства, за да направимъ българския селянинъ по-интелигентенъ. Тогава той ще стане по-добъръ стопанинъ, защото трудътъ на интелигентния стопанинъ е по-продуктивенъ, защото той ще избѣгва всички грѣшки, които могатъ да намаляватъ дохода въ неговото стопанство. Но и нуждитѣ на интелигентния човѣкъ сж по-големъ. Увеличимъ ли общата интелигентность въ нашата страна, бждете увѣрени, че ще увеличимъ и общитѣ нужди на народа, ще повдигнемъ неговитѣ консомативни способности; а увеличенитѣ му нужди ще бждатъ сигуренъ стимулъ, да го накаратъ да търси нови ресурси, нови източници, да създава и да увеличава все повече и повече националното богатство.

П. Стоевъ (раб): Интелигенцията, която имаме, е безъ работа сега г. министре!

А. Буковъ (з): Тѣзи работи можеше да ги каже вчера вашиятъ ораторъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Прави сжщо така впечатление, че въ този бюджетопроектъ ние предвиждаме една сума отъ 1½ милиона лева не само за търсене на пазари, но и за покриване евентуални загуби отъ износа на плодове, зеленчуци и т. н. Ние смѣтаме, че нѣма да изпълнимъ задачата си, ако се задоволимъ само съ разрешаване безмитенъ вносъ на стѣкла за зеленчуковитѣ градини, или ако се задоволимъ само съ това, да даваме нови семена или новъ разсадъ, безъ да организираме достатъчно добре износната търговия на тия артикули. Миналата година вече нѣколко кооперации се намѣсиха на пазара, все отъ желание да поддържатъ едни по-прилични, по-високи или по-действителни цени на тия наши произведения. Ние трѣбва да подсигуримъ евентуалнитѣ рискове на тѣзи кооперации, които ще организиратъ било производството, било износа на всички тѣзи наши земеделски артикули, да знаятъ тѣ, че задъ тѣхъ стои Министерството на земеделието, което ще може да поеме върху себе си голѣма частъ отъ тѣхнитѣ разходи. Сжщото, което става съ другитѣ земеделски артикули, да го направимъ съ овощарството, съ градинарството, зеленчуцитѣ, да го направимъ, ако щете, даже съ износа на нашитѣ яйца, въ който се впрегна вече напоследъкъ Общиятъ съюзъ на българскитѣ земеделски кооперации.

Азъ трѣбва да кажа две думи за многошумната тукъ, близо до София, опитна птицевъдна станция. По тоя въпросъ, г. г. народни представители, ние виждаме, че, както казватъ, заради нашъ Никола, намразяватъ и свети Никола. Станала е една грѣшка при определяне мѣстото на станцията; избрано е мѣсто, което е прѣтивно на всички условия, на които трѣбва да отговаря. Азъ не съмъ специалистъ, но специалисти ми сж разправили, че за птицевъдна станция трѣбва да се подбере мѣсто, което да е запазено отъ вѣтъръ. Тамъ, г. г. народни представители, къмъ Горна-бана, е пътятъ на вѣтъра. Трѣбва мѣстото, където ще бжде станцията, да има достатъчно вода. Ако прегледате бюджета, ще видите, че има една длъжность за коняръ-водоносецъ: водата се носи съ бурета! Трѣбва да има сѣнка, да е залесено. Грѣшката е направена, но капиталътъ е вече вложенъ: много постройки се направиха. Това, обаче, съвсемъ не ще да рече, че ние трѣбва да отричаме въобще ползата и да не съзнаваме нуждата отъ една такава станция. Между другото, тя има за задача да служи на научнитѣ цели на студентитѣ и на професоритѣ отъ нашия агрономически факултетъ. Тая голѣма задача, която първоначално ѝ бжде дадена — да създава расовъ материалъ, за да можемъ да подобримъ расата на нашата птица, днесъ, полека-лека, ние я облекчаваме. Тая година ние построихме въ конезавода въ Плѣвненъ, „Клементина“ и въ Стара-Загора специални, най-модерни люпилни, така че нѣма да раздаваме, както досега, яйцата на нуждающитѣ се, а ще бждатъ излюпени и на самото население ще се дава готовъ материалъ — ще се даватъ излюпени птици, за да може то да подобри своята птица раса. Ние предвиждаме кредити, за да можемъ сжщото въ по-големъ размѣри да направимъ и въ другитѣ държавни конезаводи и стопанства, а сжщо да можемъ да подпомогнемъ на частната инициатива. Азъ бѣхъ щастливъ да науча завчера въ Кюстендилъ, че тамошното птицевъдно дружество е предприело една подобна работа, и само съ една малка помощ отъ страна на Министерството на земеделието ще може да ни отмѣни и ще може да създаде

достатъчен материал, съ който да подобри расата на кокошките въ цѣлия тоя районъ.

Задачѣтъ, безспорно, които нуждитъ на нашего стопанство днесъ възлагатъ на Министерството на земледѣлието, отъ день изъ день растатъ, тѣ се увеличаватъ, ставатъ все по-сложни и по-сложни, и ние трѣбва да свикнемъ съ тая мисль, че нѣма да изпълнимъ никога нашия дългъ спрямо нашитѣ земледѣлски стопанства, че нѣма да изпълнимъ никога нашия дългъ спрямо бѣдещето на нашия народъ, ако не му осигуримъ единъ сносенъ поминѣкъ, ако не му гарантираме спокойното развитие. Защото нѣма по-сигуренъ елементъ на творчество, нѣма по-сигуренъ елементъ и на мира — на миръ вътрешенъ и на миръ външенъ — отколкото земледѣлецътъ, дребниятъ собственикъ, земледѣлецътъ-дребенъ стопанинъ. Но земледѣлскиятъ стопанинъ, за да твори, за да живѣе въ миръ, ние трѣбва да му създадемъ условия, чрезъ които да му осигуримъ и да му гарантираме единъ минимумъ отъ стопански блага. Ще има миръ, г. г. народни представители, тамъ, където има достатъчно хлѣбъ. А където има миръ и достатъчно хлѣбъ, тамъ бѣдете сигурни, че сте създали условията за все по-голѣмъ и по-голѣмъ напредѣкъ, за все повече и повече възможване и въ стопанско, и въ культурно, и въ духовно отношение. Нашето земедѣлие е, отъ което зависи благосъстоянието на голѣмата частъ отъ нашия народъ; нашето земедѣлие е, отъ което се обуславя нашиятъ държавенъ бюджетъ. Нашиятъ държавенъ бюджетъ нѣма да бѣде активенъ или пасивенъ въ зависимостъ отъ изкуството на министра на финансите; нашиятъ държавенъ бюджетъ нѣма да бѣде активенъ само съ търсене на нови доходи; нашиятъ държавенъ бюджетъ ще бѣде най-сигуренъ тогава, когато балансираме бюджета на българския земледѣлецъ-производителъ. (Рѣкопльскания отъ земледѣлциѣ) Тогава, когато ще има въ кесията на българския производителъ, тогава ще има и въ касата на българската държава.

Азъ трѣбва да констатирамъ съ голѣмо облекчение и удоволствие, че тѣзи предубеждения и заблуждения, които имаше досега, които съществуваха въ миналото, именно че организацията на българското селячество, че икономическата и политическата организация на българскитѣ земледѣлци е организация, продиктувана отъ съсловна умраза, резултатъ на нѣкакво невежество, организация, където нѣкои демагози гжделикатъ най-тъмнитѣ инстинкти на селскитѣ маси, организация, която въ името на съсловния егоизъмъ иска да мачка и унищожава другитѣ полезни слоеве въ тая страна — че тия предразсѣдци и заблуди сѣ отлетѣли и нѣма да се върнатъ (Рѣкопльскания отъ земледѣлциѣ), както не се връща вчерашниятъ день.

Г. г. народни представители! Само слѣпниятъ нѣма да гледи и нѣма да разбере, че днесъ да се боришъ, за да запазишъ отъ разорение, отъ катастрофа нашето земледѣлско стопанство, значи да се боришъ да запазишъ основата, да запазишъ темела не само на държавата, но темела на българското национално стопанство въобще. (Рѣкопльскания отъ земледѣлциѣ) Защото българското земедѣлие не само че ангажира труда на най-голѣмия процентъ отъ населението въ страната ни, не само че създава неговата прехрана, но то дава и ще продължава да дава храната, да дава суровитѣ продукти на нашата обработваща промишленостъ за българската индустрия. Българскиятъ земедѣлецъ е този, който дава суровитѣ продукти за фабриката; той е сѣщиятъ, който консумира индустриалнитѣ произведения въ най-голѣмата имъ частъ; българскиятъ земедѣлецъ е този, отъ чието положение зависи положението на интелигенцията въ тая страна. И отъ тукъ, мене ми се струва, изхожда голѣмото съзнание, което трѣбва да обхвае всички интелигентни синове, за голѣмата роля, която тѣ иматъ да играятъ на факелносци всрѣдъ българския народъ, да разбератъ, че, когато служатъ върна литургия предъ народния олтаръ, когато съ любовъ се предаватъ въ служба на интереситѣ на българското народно стопанство, тѣ, заедно съ това, служатъ и на себе си. Дайте да направимъ богатъ този народъ, г-да, и когато е богатъ, той нѣма да се скѣпи, той ще оцени по достоинство и ще има съ какво да плати труда на българската интелигенция. (Рѣкопльскания отъ земледѣлциѣ) Тогава, когато българскиятъ земедѣлецъ благоденствува, отъ това благоденствие ще иматъ полза и тѣзи, крайнитѣ. (Сочи работницитѣ) Азъ ви увѣрявамъ, че тѣ не знаятъ какво вършатъ, като казватъ: „Колкото по-зле, толкова по-добре“.

А. Бояджиевъ (раб): (Възразява нѣщо)

Министъръ Д. Гичевъ: На героитѣ на мирно време не отговарямъ. (Смѣхъ и продължителни рѣкопльскания отъ земледѣлциѣ)

А. Бояджиевъ (раб): (Казва нѣщо. Тропане по банкитѣ отъ земледѣлциѣ и викоуе „Долу“!)

Председателъ: (Звъни)

А. Бояджиевъ (раб): (Къмъ земледѣлциѣ) Той (Сочи министъръ Д. Гичевъ) отиде на служба на финансовия капиталъ, а бѣше еднофронтонецъ.

Председателъ: (Звъни)

П. Попивановъ (з): (Казва нѣщо)

А. Бояджиевъ (раб): Вие не можете да направите тази декларация, защото сте окончателно измѣнили на селянитѣ. Предатели! (Глъчка)

Председателъ: (Звъни)

Министъръ Д. Гичевъ: (Къмъ земледѣлциѣ) Азъ ви моля, г-да, да не пререкавате. Човѣкътъ (Сочи А. Бояджиевъ) си е разпредѣлилъ службитѣ: отатѣкъ — предателъ, тукъ — бабантъ! (Рѣкопльскания отъ земледѣлциѣ)

Л. Станевъ (раб): Защо сега има три земледѣлски сѣюза?

Министъръ Д. Гичевъ: Но ако тѣ смѣтатъ, че чрезъ пропадането на българския селянинъ, за смѣтка на неговото пролетаризиране, ще могатъ да създадатъ една индустриална България, една работнишка България, една пролетарска България, където да установятъ диктатурата на пролетариата, горко се лѣжатъ. Днесъ никоя млада страна не може да създаде една индустрия съ огледъ на вътрешния пазаръ. Загубена работа е това. Никога да не смѣтаме, че нашата млада индустрия ще може да излѣзе на чуждия пазаръ да конкурира съ индустриитѣ на старитѣ индустриални страни. Тя ще се създаде тукъ за нашия пазаръ, и тая индустрия, за да ѝ създадемъ, за да може тя да поглъне рѣцетѣ на повече работници, за да не расте безработицата у насъ, трѣбва да има единъ богатъ консоматоръ, трѣбва да има единъ заможенъ земедѣлецъ, и отъ тамъ, презъ главитѣ на тѣзи, функционеритѣ (Сочи работницитѣ), на подданицитѣ на другитѣ разбирания, ако не днесъ, утре ние ще намѣримъ българското работничество, . . .

П. Стоевъ (раб): Вие ще изгубите и българското селячество.

Министъръ Д. Гичевъ: . . . което ще разбере, че нашата борба за богатството и за доброто на българския земедѣлецъ е сѣщевременно и борба за създаването на повече хлѣбъ и на по-добра надница за труда на българското наемно и фабрично работничество. (Рѣкопльскания отъ мнозинството)

П. Стоевъ (раб): Днесъ работницитѣ и селянитѣ сѣ въ сѣюзъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Нека господата (Сочи работницитѣ) да живѣятъ съ надеждата, която тѣхниятъ грѣмогласенъ ораторъ тукъ вчера подчерта, че Земедѣлскиятъ сѣюзъ, поради голѣмата измѣна, която неговитѣ водачи и представителитѣ въ тази властъ сѣ извършили спрямо интереситѣ на българския народъ, . . .

Л. Станевъ (раб): Не измѣна, а предателство.

Министъръ Д. Гичевъ: . . . вече се разцепилъ на много парчета, едно отъ които парчета Лазаръ Станевъ привлѣкъ къмъ Работническата партия. (Смѣхъ и рѣкопльскания отъ земледѣлциѣ)

Л. Станевъ (раб): Азъ казахъ, че въ всички села има по три дружини — резултатъ на вашата измѣна къмъ интереситѣ на селянитѣ. (Глъчка)

Председателъ: (Звъни)

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Ние можемъ всичко да правимъ, едно нѣмаме право, обаче, да правимъ — да посѣгаме на надеждата на хората. Нека се надѣватъ — гладна кокошка просо сѣнува, казва българскиятъ народъ. (Рѣкопльскания отъ земледѣлциѣ) Нека чакатъ върху разцеплението и върху . . .

А. Бояджиев (раб): Вие си служите съ куршуми и нагайки.

Председателът: Г. Бояджиев! Правя Ви бележка.

Министър Д. Гичев: . . . разкъсването силите на земеделското движение да изградят нѣкога своето господство. Ние нѣма да скриемъ: има недоволни въ организацията на българския земеделецъ.

П. Стоевъ (раб): Всички сѣ недоволни, само тѣзи тукъ (Сочи земеделците) сѣ доволни.

Министър Д. Гичев: Недоволни сме всички. Това е истина, г. г. народни представители.

А. Бояджиев (раб): Само ти си доволенъ.

Отъ мнозинството: Мълчи, бе!

Министър Д. Гичев: Можемъ ли да бъдемъ доволни при тѣзи тежки условия на живота, можемъ ли да бъдемъ доволни, когато виждаме голѣмитѣ неволни и голѣмитѣ нужди, въ които е изпадналъ народътъ и отъ които ние трѣбва да го извадимъ? Именно това, че всички сме недоволни, е една добра гаранция, че ние не лежимъ на 14, . . .

А. Бояджиев (раб): Ти и Мушановъ сте доволни.

Министър Д. Гичев: . . . е една добра гаранция, че ние не се носимъ само на крилата на оптимизма, е една добра гаранция, че нашето недоволство ще ни подтикна къмъ все по-народополезни дѣла, ще ни води все по-напредъ и по-напредъ, за да преодоляваме стѣпка по стѣпка една следъ друга всички прѣчки, които днесъ задрѣстватъ, спиратъ и забавятъ стопанското и културното развитие на българския народъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) И нека се знае, че недоволството, това благородно недоволство, е залогъ за добрия утрешенъ день, който българскиятъ народъ ще си изкове.

Има и други недоволници, г-да. Защото кжде нѣма хора, които смѣтатъ, че свѣтътъ се върти около тѣхъ? Кжде нѣма хора, които сѣ обърнали божията заповѣдъ, която казва: „Не признавай други богове освенъ менъ“ на — „Не признавамъ други богове освенъ себе си“?

А. Бояджиев (раб): Както Гичевъ.

Министър Д. Гичев: Има ги такива: недоволни, съ недоволствени амбиции, съ накърнено честолубие; ще се сърдятъ, ще си вървятъ. Свѣтътъ широкъ. Нѣмаме власт и не желаемъ да я имаме, за да вържемъ съ букаи и да държимъ всички непремѣнно при насъ. И ние за себе си сме доволни отъ тѣхъ. Такива хора ще си вървятъ. Трѣбва да се отдѣли зърното отъ къклицата.

Л. Станевъ (раб): Обещавахте му министерско мѣсто, само да остане при васъ и да кротува. (Смѣхъ)

А. Капитановъ (з): Ако имаше такова нѣщо, ти най-много щѣше да стоишъ при насъ.

Министър Д. Гичев: Г. г. народни представители! Понеже за тѣхъ тоя въпросъ е много любопитенъ, интересно е да се види картината сега. Ако погледнете тѣхнитѣ вестници, даже и вестницитѣ на двата Сговора, хеле има единъ в. „Дума“, мисля бѣше единъ народняшки следпразниченъ вестникъ, ще видите да пишатъ: „Дружбитѣ сѣ разочаровани отъ съюза на Врѣбча, отъ съюза на баджанацитѣ и минаватъ масово къмъ Георги Марковъ, защото той държи идеитѣ на Стамболийски“. Човѣкъ би помыслилъ, че най-много мислятъ и жалятъ за идеитѣ на Стамболийски господата отъ Демократическия сговоръ (Смѣхъ), а всъщностъ чичо дипъ-добре разбира, че това е вълчи плачъ на мандра. (Смѣхъ) Тѣ плачатъ, че сме излѣгали народа. Нѣмаше да плачатъ, свѣщъ щѣха да запалятъ, ако действително бѣхме го излѣгали, защото щѣхме да налѣемъ вода въ тѣхната воденица. (Смѣхъ и ржкоплѣскания отъ земеделците) На тѣхъ тамъ нѣмъ е мѣката — че ние сме съ народа, съ болкитѣ му . . .

Т. Кънчевъ (д. сг): Съ демагогията.

Д. Влаховъ (з): Кървавиятъ Сговоръ.

Министър Д. Гичев: Ние не сме чудотворци, но заедно съ народа работимъ, за да изчистимъ тѣхния боклукъ, за да възстановимъ развалинитѣ, които сѣ резултатъ на една

чужда не само на волята, но и на интереситѣ на българския народъ политика.

А. Бояджиев (раб): А защо съ джандари не ни пускате въ селата? (Възражения отъ мнозинството)

Председателът: (Звъни)

А. Бояджиев (раб): Гиргиновъ. Гиргиновъ ви пази васъ.

Министър Д. Гичев: И сега виждате, излизатъ да вдигатъ байрака: „Никакво, кай, друго спасение нѣма. Това Блокъ, то е отъ лукаваго. Тамъ сѣ карьеристи. Спасението е въ самостоятелната земеделска властъ“.

Л. Станевъ (раб): Която и вие довчера проповѣдвахте.

Министър Д. Гичев: Г-да! Истина е, че и ние вчера проповѣдвахме за самостоятелна земеделска властъ, а днесъ сме въ една блокова коалиционна властъ. Нека ми бѣде позволена претенцията, че и когато бѣхме за самостоятелно действие на Земеделския съюзъ, ние сме знаели какво сме правили, и днесъ, когато сме въ блокъ, пакъ сме на правъ пътъ. Всѣко време, всѣки день си има своитѣ задачи.

П. Стоевъ (раб): И сега да сте на правъ пътъ — това не мога да разбера.

Министър Д. Гичев: Мълчи, Петко, ти не си толкова загубенъ, ще разберешъ. — Г. г. народни представители! Следъ 9 юний, когато нашата земеделска армия бѣше ударена, каква задача имахме ние? Да шурмуваме ли или да си направимъ прегледъ на армията, . . .

П. Стоевъ (раб): Брей!

Министър Д. Гичев: . . . да си видимъ редицитѣ, кои сме, за какво сме, какво можемъ да свършимъ. Тогава трѣбваше да се съберемъ само и да се видимъ. И още едно: азъ само съмъ ефрейторъ, но знамъ, че на фронта голѣмата тайна на победата бѣше да запазимъ тайната си и, ако можемъ, да научимъ спатиитѣ на противника. Моето убеждение е, че ако ние бѣхме казали 5 месеца преди 21 юний „блокъ“, блокъ нѣмаше да има, г-да. Бай Андрей щѣше другояче да си направи плановѣтъ. (Смѣхъ и ржкоплѣскания отъ мнозинството) Но какво излѣзе сега? Ние, които бѣхме обвинявани отъ нашитѣ приятели, че ние, еднофронтовцитѣ, лудитѣ, разпаленитѣ глави, държимъ Земеделския съюзъ далечъ отъ властѣта, държимъ го въ глуха линия, когато веднага направихме маневра, обърнахме стрелката и изтѣзохме на дългата линия на властѣта, нашитѣ приятели, които искаха блокъ, бѣха се продали да викатъ за блокъ, днесъ казватъ „самостоятелно“! (Ржкоплѣскания и смѣхъ отъ мнозинството) Не било въ тикви, та въ кратуни! Защо това? Защото, когато завѣрявахме листата, единъ отъ най-голѣмитѣ глашатаи на коалицията каза: „Едно удовлетворение искамъ — следъ г. Мушановъ да бѣда пръвъ отъ земеделците азъ.“ Да се знае баремъ: все има конь до коня, юнакъ до юнака, ама има единъ юнакъ най-напредъ!

П. Стоевъ (раб): Георги Марковъ никога нѣма да излѣже. Вие правите предателство.

Министър Д. Гичев: Дадохме това. Обаче на 21 юний работата се обърна. Негово Величество българскиятъ народъ сложи една малко по-друга резолюция, даде толкова гласове на Народния блокъ, че първиятъ отъ централната листа остана последенъ. Следъ като на 21 юний стана чудото — азъ съмъ откровенъ да го заявя — ние нѣмахме дързостѣта да мислимъ, че за Земеделския съюзъ сѣ разтрѣпени всички пѣтища, че сѣ преодолѣни всички прѣпятствия, за да можемъ да понесемъ отъ тежеститѣ на властѣта. Това, което изглеждаше чудо, то стана, и тогава тѣзи, които останаха вънъ отъ каруцата на властѣта, тѣзи, които казваха по-рано „народната кола е въ батакъ, сами не можемъ, дайте да впрегнемъ чивгари“, и следъ като ние впрегнахме два чифта, четири партии, понеже нѣкои отъ тѣхъ останаха вънъ отъ каруцата на властѣта, казаха: „Не чини, щомъ азъ не съмъ — кай — никой да не е“. Да се върнемъ гдето сме били, въ батака, съ завързани рѣце и съ запушени уста, та да почнемъ отъ а-б!

Г. г. народни представители! Самостоятелна власт! Ако трѣбва да бждемъ искрени, азъ съмъ убеденъ, че въ България нѣма партизанинъ, който да не би желалъ самостоятелна власт на неговата партия, но едно е да желаешъ, а друго е да можешъ и друго е да бжде позволено.

П. Стоевъ (раб): И това е все по бюджета!

Министъръ Д. Гичевъ: Ние, сдруженитѣ земледѣлци, знаемъ много добре, че платихме много скѣпо уроците на живота. Ние помнимъ 1923 г. Бѣхме силни съ довѣрието на българския народъ, имавме цѣлата власт въ ръцетѣ си, обаче загубихме за по-малко отъ една нощъ всичко. Защо? Защото въ тая страна има и друго, освенъ насъ. Ние се ударихме единъ пътъ, ние вече нѣма да бждемъ звездобройци, които летятъ по облачатѣ, за да не видятъ ямата, когато ще паднатъ въ нея. (Ржкоплѣскания отъ земледѣлцитѣ)

П. Стоевъ (раб): Въ съюзъ съ буржоазията, значи!

Министъръ Д. Гичевъ: Ние държимъ смѣтка за всичко. И азъ трѣбва да кажа на тия господа (Сочи работницитѣ), че не ние сме аграрфашисти, но, благодарение на чадѣра на Народния блокъ, тѣ сѣ запазени отъ ударитѣ на истинскитѣ фашисти. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) И ако има нѣкои въ тази страна, които сѣ дѣлата си работятъ за фашизма, това сѣ тия господа. (Сочи работницитѣ) (Ржкоплѣскания отъ мнозинството). Възражения отъ работницитѣ) Мене ми се струва, че тѣ вършатъ сѣщата грѣшка и сѣщото престѣпление спрямо работническата класа, каквато вършеха преди и на 9 юний. Дано не даде Богъ да дойдатъ пакъ тежки дни, за да кажатъ: виновни бѣха водачитѣ! Нѣма да има полза отъ разкаянието, което имъ стана вече занаятъ. Направятъ прелателство, после се разкаятъ въ вестника — индугенция, простено! (Смѣхъ всрѣдъ мнозинството. Възражения отъ работницитѣ)

А. Бояджиевъ (раб): Да, ама ти предателствуващъ и не се разкайвашъ. Ето разликата!

Отъ мнозинството: Ей-й-й!

Министъръ Д. Гичевъ: Нѣма полза, г. г. народни представители, отъ разкаянието, следъ като се прекатури колатата. Ние не играемъ на разкаяние, ние създаваме нашитѣ отговорности. Ще бждемъ внимателни колатата да не се прекатурне, за да нѣма нужда да се разкайваме. Има партия на разкаянието (Сочи работницитѣ) — тѣ да се каятъ. Най-после, ако ние имъ вземемъ занаята, за тѣхъ какво ще остане? Нѣма съ какво да се занимаватъ. (Смѣхъ и ржкоплѣскания отъ мнозинството. Възражения отъ работницитѣ)

Председателтъ: (Звъни)

Министъръ Д. Гичевъ: Моля да бжда извиненъ, загдето направихъ едно малко отклонение, обаче то се налагаше, именно въ връзка съ бюджета на Министерството на земледѣлието,...

П. Стоевъ (раб): Да се каже нѣщо за Народния блокъ долу!

Министъръ Д. Гичевъ: ... да се каже нѣщо и за тая политика, която е насочена преди всичко за закрила и за подпомагане въ тия трудни дни, създадени не по наша вина и дошли не по наша воля въ нашата земя; да се каже и за тия, които, поради разногласия въ Земледѣлския съюзъ, поради разногласия въ партиитѣ на Народния блокъ, чакатъ да настѣпятъ ония размирни времена, когато ще бжде огнета на българския народъ възможността да има власт, излѣзла отъ него, крепяща се на него, мисляща, работяща и служаща само на неговитѣ интереси. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Има да чакате, г-да! Ние се караме и ще се караме, обаче трѣбва да знаете, че нашитѣ борби не сѣ борби, резултатъ на хитрувания, нѣма никога да бждатъ борби лични и коте-рийни, за надмощие; нашитѣ борби ще бждатъ продиктувани само отъ любовъ къмъ българския народъ. (Бурни ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Ние ще се надпреварваме само въ едно: кой по-достойно да изпълни дълга си, кой по-полезна служба да отслужи предъ жертвеника на българския народъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Защото нѣма никой измежду насъ,

който да не разбира, че организациитѣ не могатъ да не позагубятъ, че ние можемъ по-малко курбанъ да дадемъ, че личности могатъ да паднатъ, личности могатъ отъ обаянието си да жертвуватъ, да се смѣняваме днесъ азъ, утре други, но тази жертва я правимъ само заради едно — за да запазимъ голѣмата придобивка на българския народъ отъ миналата година, тоя народъ, който съ такива голѣми усилия, съ такъвъ голѣмъ героизмъ, съ такава доблестъ и порастнало политическо съзнание отвоюва своитѣ похитени права, правото му да се самоуправлява, да реди една политика въ съгласие, въ унисонъ както съ неговитѣ чувства и разбирания, така и съ неговитѣ стопански интереси. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Ето това правимъ и искаме да гарантираме. Ето защо ние правимъ жертвитѣ. За да се запазятъ позициитѣ на демокрацията, личности могатъ да се смѣнятъ, партии могатъ да се смѣнятъ. Ние ще се боримъ само да остане тоя порядѣкъ: властта да се създава, властта да изхожда, властта да зависи и да служи на болшинството отъ българския народъ, на тоя, който създава богатствата. (Продължителни ржкоплѣскания отъ мнозинството)

За това, г. г. народни представители, недейте смѣта, че ние ще извършимъ съзнателно престѣплението, да налѣземъ вода въ воденицата на тия, било отъ лѣво или отъ дѣсно, които мечтаятъ за власт на диктатура, на насилие, за да правятъ насилъ доброто на българския народъ.

Видѣхме ние режима на принудата, на избранитѣ, на отбранитѣ. И не само у насъ; въ нашата западна съседка доскоро имаше режимъ на воененъ елементъ, въ северната съседка — режимъ на отбрани професори.

А. Бояджиевъ (раб): А въ България и сега има диктатура.

Министъръ Д. Гичевъ: Завчера ни се донесе по телеграфа известие, че режимътъ пада съ съзнанието, че съ мъжнотитѣ, съ тежеститѣ може да се бори само единъ режимъ, крепенъ отъ силни партии, отъ партии съ корени, съ вѣра, крепени отъ съзнанието, отъ сърдцето и отъ любовта на народа си. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Ние сме убедени, че горчивиятъ опитъ на тия около насъ ще бжде урокъ и на тия, ако ги има, които сѣ мераклии у насъ. Ние за себе си сме решили: въ служба, чрезъ събиране на демократичнитѣ народни сили, на интереситѣ на българската демокрация, на българскитѣ дребни икономически съществувания, за да можемъ, ако не днесъ да го направимъ щастливъ, поне да създадемъ условията на българския народъ, за да може съ своя трудъ да си създаде единъ по-богатъ, по-благатъ и по-радостенъ животъ. (Продължителни бурни ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Н. Стамболиевъ (з): Г. председателю! Искамъ думата.

Председателтъ: За какво?

Н. Стамболиевъ (з): Г. г. народни представители! Следъ така изслушаната ценна, аргументирана и магистрална речъ на г. министра на земледѣлието, следъ така изказанитѣ ценни мисли по всички отрасли на нашето национално стопанство, което е основата и гаранцията за съществуването на държавата, правя предложение, речъта на г. министра да бжде напечатана въ брошури и разпратена безплатно всрѣдъ народа. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

А. Бояджиевъ (раб): Да се чете въ селата и да си правите събрания.

С. Димитровъ (раб): Вие си правите агитация съ такива брошури.

Председателтъ: Прави се предложение да се афишира речъта на г. министра на земледѣлието и държавнитѣ имоти. Азъ съмъ длъженъ да го поставя на гласуване.

Моля ония г. г. народни представители, които сѣ съгласни да се афишира речъта на г. министра на земледѣлието и държавнитѣ имоти, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

А. Капитановъ (з): Искамъ думата, г. председателю.

Председателтъ: За какво?

А. Капитановъ (з): Предъ видъ на това, че работата въ бюджетарната комисия върви много бавно, азъ ще по-

моля да приложим правилника въ неговия чл. 25 затуй, защото членовете от бюджетарната комисия и от другите комисии систематически отсъствуват. Втората алинея на чл. 25 казва, че имената на отсъстващите членове на комисията се съобщават въ Народното събрание. Смѣтамъ, че по тоя начинъ ще се въведе дисциплина въ комисията и ще можемъ по-успѣшно да работимъ.

Председателъ: Това е много добро. Председателъ на бюджетарната комисия въ идното заседание да констатира кои членове отсъствуватъ и ще ги афишираме и тѣхъ. (Смѣхъ. Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Моля ония г. г. народни представители, които приематъ заглавието — бюджетопроектъ за разходите по Министерството на земледѣлието и държавните имоти за 1932/1933 финансова година — да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Отъ земледѣлците: Дайте 5 минути отидихъ.

Председателъ: Давамъ 5 минути отидихъ.

(Следъ отидихъ)

Прдседателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Заседанието продължава.

Има думата г. докладчикътъ по бюджетопроекта на Министерството на земледѣлието да докладва бюджетопроекта.

Кокладчикъ А. Буковъ (з): (Чете Глава I, § 1 — вж. прил. Т. I, № 70)

По този параграфъ комисията направи следните измѣнения:

Общиятъ кредитъ по него отъ 148.378.000 л. става 149.139.000 л.

Въ обяснителната таблица къмъ същия параграфъ сж направени следните промѣни:

На стр. 15 нѣма измѣнения.

На стр. 16, въ отдѣленieto „Поземелна собственост и комасация“ е допустната печатна грѣшка въ годишната заплата на инженеръ-землемѣра — трѣбва да се поправи на 61.200 л. вмѣсто 61.000 л.; и втора печатна грѣшка: общиятъ кредитъ за заплатитѣ на 3 книговодители трѣбва да се поправи отъ 73.200 л. на 88.200 л. Общиятъ сборъ на кредититѣ по това отдѣление става 1.876.800 л. вмѣсто 1.866.800 л.

Въ инспектората по рибарството, на същата страница, има направена поправка въ самия текстъ: вмѣсто „1 началникъ на инспектората“, става: „1 главенъ инспекторъ“, като същевременно се промѣня и заплатата на 8.500 л. месечно, годишната заплата става 102.000 л. и общо — пакъ 102.000 л. Пакъ въ инспектората по риболовството, вмѣсто „1 архиваръ“ става: „1 архиваръ-регистраторъ“; месечната заплата се поправя отъ 2.750 л. на 2.150 л., годишната заплата — на 25.800 л. и общата сума за архиваръ-регистратора става също 25.800 л.

Въ „Общи служачи“, на същата страница, годишната заплата на експедитора се поправя отъ 23.460 л. на 23.400 л.

Общиятъ сборъ въ края на същата страница става 9.682.200 л.

На стр. 17, въ „Земледѣлко образование — а) Девически земледѣлко-стопански институтъ въ гр. Тагаръ-Пазарджикъ“, вмѣсто „1 директоръ“, става: „1 директоръ за Института и за Практическото земледѣлко-домакинско училище“.

Въ „Срѣдни земледѣлски училища“, на същата страница, има печатна грѣшка: кредитътъ за 4 контролоръ-счетоводители, вмѣсто 232.200 л., да се чете 223.200 л. Следъ това книговодителитѣ отчетници получаватъ — и това е печатна грѣшка — вмѣсто 23.600 л. по 24.600 л.; общиятъ кредитъ за заплати на същите книговодители отчетници става 73.800 л. вмѣсто 70.800 л. Общиятъ кредитъ за срѣдните земледѣлски училища става 6.814.800 л. вмѣсто 6.820.800 л.

Къмъ „Мажки практически земледѣлски училища въ Кнежа и Кюстендилъ“, на същата страница, се правява: „и практическо овощарско училище въ гр. Златица“. Тукъ, вмѣсто „2 директори“, става: „3 директори“ и кредитътъ за заплатитѣ имъ става 163.800 л. вмѣсто 109.200 л. Общата сума на безотчетните имъ се поправя на 12.600 л. вмѣсто 8.400 л. Общиятъ сборъ за тия училища става 841.200 л. вмѣсто 782.400 л.

Въ забележката подъ линия, на същата страница 17, сумата 6.000 л. се поправя на 5.000 л. — касае се за таксата, която плащатъ ученицитѣ-пансионери.

На стр. 18, въ девически практически земледѣлко-стопански училища въ Орхание. Д.-Джбникъ, Видинъ, Борушъ, Хасково, Т.-Пазарджикъ и др. думитѣ: „Т.-Пазарджикъ и др.“ се зачеркватъ отъ комисията.

Министъръ Д. Гичевъ: Трѣбва да останатъ. Единъ отъ директоритѣ се зачерква, но училището си остава.

Докладчикъ А. Буковъ (з): Да, имамъ грѣшка. Само за директора е въпросътъ, а училището си остава.

Министъръ Д. Гичевъ: Директоритѣ сж били предвидени шестима; обаче оставатъ петима, понеже директорътъ на Домакинския институтъ е директоръ също и на училището, но училището не се зачертава. Погрѣшно е зачертано.

Докладчикъ А. Буковъ (з): Училището си остава, но директоритѣ се намаляватъ отъ шестима на петима; кредитътъ за заплати на директоритѣ се намалява отъ 327.600 на 273.000 л. Безотчетните на директоритѣ, вмѣсто 350 л. месечно, ставатъ 200 л. и, вмѣсто 4.200 л. годишно, 2.400 л., а общо, вмѣсто 25.200 л., 12.000 л. Общиятъ брой на служителитѣ въ сжщите училища, вмѣсто 69, става 68. Общиятъ кредитъ за тѣхъ, вмѣсто 2.150.800 л., става 2.082.000 л.

На същата страница 18, въ „Зимни земледѣлски училища“, пѣтнитѣ и дневни безотчетно за 7 месеци — отъ 1 априлъ до 1 ноемврий — на директоритѣ и на учителитѣ се увеличаватъ отъ 550 на 700 л. месечно; поправятъ се съответно: годишната сума одному отъ 6.600 на 8.400 л. и общата сума по дветѣ пера отъ по 92.000 л. става по 110.400 л. Сборътъ на кредита по тия училища отъ 3.180.480 л. става 3.216.480 л.

Въ „Допълнителни земледѣлски училища при прогимназиитѣ“ пѣтнитѣ и дневни безотчетно за 7 месеци отъ 1 априлъ до 1 ноемврий — на учителитѣ-ръководители и на учителитѣ се увеличаватъ отъ 550 на 700 л. месечно; поправятъ се съответно: годишната сума одному отъ 6.600 на 8.400 л. и сумата по това перо отъ 1.155.000 л. на 1.380.000 л., а въ текста по това перо думитѣ „по 550 л. месечно“ се зачертаватъ. — Сборътъ на кредититѣ по тия училища отъ 15.735.000 л. се съответно поправя на 15.960.000 л. — Въ текста „Възнаграждение, определено отъ министра до 30 л. на часъ“ и пр., последната дума „образование се замѣня съ „училища“.

На същата страница, въ отдѣла „Обществено-агрономична служба“ — „Подвижни земледѣлски катедри“, ставатъ следните поправки: въ броя на дветѣ групи агрономи — „85“ става „38“, „35“ става „82“; заплатата на първата група — 38 — агрономи отъ 4.400 става на 4.200 л.; годишната заплата одному — отъ 52.800 на 50.400 л.; сумата за заплати на дветѣ групи агрономи става 6.399.000 л.; пѣтнитѣ и дневни безотчетни на сжщите отъ 550 л. месечно ставатъ: на първата група — 38 души — по 800 л., а на втората група — 82 души — по 1.000 л., като годишната сума одному съответно става 9.600 и 12.000 л., а сборътъ на сумата по това перо — отъ 792.000 л. става 1.256.000 л. — Увеличаватъ се пѣтнитѣ и дневни безотчетни: на 95 специалисти — отъ 550 на 1.000 л., като съответно годишната сума одному отъ 6.600 става 12.000 л., а сборътъ по това перо — отъ 627.000 л. на 1.054.400 л. на 30 контролоръ-асистенти по говедовѣдните дружества, отъ 350 на 500 л., годишната сума отъ 4.200 на 6.000 л., а сборътъ по това перо — отъ 126.000 на 171.000 л.; на 45 техници — отъ 300 на 500 л., годишната сума отъ 3.600 на 6.000 л., а сборътъ по това перо — отъ 162.000 л. на 256.500 л.; на 10 мѣкарь-техници — отъ 300 на 500 л., годишната сума отъ 3.600 на 6.000 л., а сборътъ по това перо — отъ 36.000 на 57.000 л.; на 95 земледѣлски администратори — отъ 350 на 650 л., годишната сума отъ 4.200 на 7.800 л. и сборътъ отъ 399.000 на 684.000 л. — Въ текста по тоя отдѣлъ, най-долу, се зачертаватъ думитѣ: „и каруцари“, „каруцари . . . 65“ и „прислужници . . . 40“, прислужниците оставатъ 40, съ общъ кредитъ 768.000 л.

Министъръ Д. Гичевъ: Били сж 105 прислужниците и комисията ги е намалила на 40. Да се увеличатъ съ още 20 — да станатъ 60.

Докладчикъ А. Буковъ (з): Значи, вмѣсто 40 прислужници, ставатъ 60 прислужници и съответно се увеличаватъ кредитътъ.

На страница 19, въ отдѣла „Скотовѣдство“, вмѣсто 6 контролоръ-счетоводители, предвиджати се трима и то за „Кабунокъ“, „Клементина“ и „Кая-Бурунъ“, като сумата на искания кредитъ отъ 334.800 л. се съответно поправя на 167.400 л. Освенъ това се предвиждатъ трима секретаръ-счетоводители за Пловдивъ, Стара-Загора и Самоковъ съ месечна заплата 2.350 л. и годишна 28.200 л., като се пред-

вижда по това перо нова сума от 84.600 л. Общият сборъ на сумитъ по тоя отдѣлъ отъ 8.260.000 л. се съответно по-правя на 8.178.000 л.

На стр. 20 нѣма измѣнения.

На стр. 21, въ пунктъ 10 — опитни полета и пр. — на края се прибавя: „Карлово и Калоферъ“.

Къмъ буква Д. „Специални отрасли“, се прибавя забележка 1: Министерствътъ има право да закрива разсадници и да увеличава съществуващитъ такива, съобразно нуждитъ и въ кръга на кредита.

Общиятъ брой на служителитъ отъ 1974 става 1914, а общиятъ кредитъ по земледѣлието и отраслитъ му отъ 70.796.680 л. става 71.226.580 л.

Въ „ветеринарна служба“, пѣтни и дневни безотчетни на окръжнитъ ветеринарни лѣкари, месечно отъ 700 л. ставатъ 1.500 л., годишно отъ 8.400 л. ставатъ 18.000 л., а общиятъ кредитъ за всички отъ 126.000 л. става 246.000 л.

Пѣтнитъ и дневни безотчетни на околийскитъ ветеринарни лѣкари отъ 550 л. месечно ставатъ 1.000 л., отъ 6.600 л. годишно ставатъ 12.000 л., и кредитътъ за всички отъ 534.600 л. става 899.100 л.

Пѣтнитъ и дневни безотчетни на районнитъ желѣзопѣтни ветеринарни лѣкари отъ 300 л. месечно ставатъ 400 л., отъ 3.600 л. годишно — 9.600 л., а кредитътъ за всички отъ 10.800 л. става 25.800 л.

Пѣтнитъ и дневни безотчетни на участковитъ ветеринарни лѣкари отъ 400 л. месечно ставатъ 700 л. месечно, отъ 4.800 л. годишно ставатъ 8.400 л., а кредитътъ за всички отъ 662.400 л. годишно става 1.214.400 л. Общиятъ кредитъ за ветеринарната служба отъ 18.351.000 л. става 19.402.500 л. Забележката отдолу се заличава и вмѣсто нея се предвижда следната забележка: „Сумата отъ 1.051.500 л. ще се вземе отъ кредита по § 14 на фондъ „Епизоотии“, бюджетъ за 1932/1933 финансова година“. А всичко за ветеринарната служба 18.351.000 л.

Стр. 22. Въ „Гори“ се предвижда единъ инспекторъ по горскитъ кооперации — лесовѣдъ, съ месечна заплата 5.100 л., годишна заплата — 61.200 л. Кредитътъ за всички 60 административни лесничей — първата цифра — вмѣсто 1.801.000 л. става 1.801.800 л. Това е печатна погрѣшка.

Пѣтнитъ и дневни безотчетни на 60 административни лесничей отъ 420 л. месечно ставатъ 800 л., отъ 5.040 л. годишно ставатъ 9.600 л., а кредитътъ за всички отъ 302.400 л. става 530.400 л.

Пѣтнитъ и дневни безотчетни на 30 асистенти и техници-лесовѣди отъ 250 л. месечно ставатъ 700 л., отъ 3.000 л. годишно ставатъ 8.400 л., а кредитътъ за всички отъ 90.000 л. става 225.000 л.

Следъ 11 секретари на районнитъ горски инспектори се поставя съюзътъ „и“. Въ сѣщия редъ годишната заплата отъ 23.200 л. става 28.200 л. — това е печатна погрѣшка.

Месечната заплата на прислужницитъ-каруцари отъ 1.500 л. става 1.600 л. — печатна погрѣшка. Общиятъ кредитъ за „Гори“ отъ 32.768.200 л. става 33.192.400 л. Общиятъ кредитъ за 4 таксатори отъ 118.400 л. става 218.400 л. — печатна погрѣшка. Общиятъ брой на служителитъ въ службата по опредѣляне предмета на горското стопанство, измѣрване и уредба на горитъ, отъ 31 ставатъ 27 — печатна погрѣшка.

На стр. 23 въ пунктъ 4 — служба по укрепяване пороищата и залесяването — общото число на служителитъ отъ 238 става 242 — печатна погрѣшка.

Общиятъ кредитъ за отдѣлението „Гори“ отъ 41.187.880 л. става 41.612.080 л.

Въ отдѣлението „Води“, „Главни инспектори-инженери“ се зачертава думата „главни“.

На стр. 24 нѣма измѣнения.

На стр. 25 общиятъ брой на служителитъ вмѣсто 4.551 става 4.491. Всичко кредитътъ за заплати отъ 152.129.200 л. става 152.893.100 л.

Кредитътъ за повишение презъ годината вмѣсто 7.566.400 л. става 7.563.400 л.

А всичко — вмѣсто 159.695.600 л. става 160.456.500 л.

Намалението, съгласно чл. 7 отъ закона за бюджета за 1932/1933 финансова година, вмѣсто 6.916.600 л. става 6.916.500 л. — това е печатна грѣшка. Общо намалението вмѣсто 11.317.600 л. става 11.317.500 л. А всичко заплати по Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти — § 1 — вмѣсто 148.378.000 л. става 149.139.000 л.

„Забележка. Размѣртътъ на безотчетнитъ пѣтни и дневни пари на длъжностнитъ лица при зимнитъ земе-дѣлски училища, допълнителнитъ земе-дѣлски училища, при прогимназиитъ, подвижнитъ земе-дѣлски катедри, ве-

теринарната служба и стопанисване и пазене на горитъ, ще се плаща, за месецитъ априлъ и май 1932 г., по размѣритъ, предвидени въ бюджета за 1931/1932 финансова година, а за останалото време по предвиденитъ такива въ настоящия бюджетъ, понеже държавнитъ превозни срѣдства при сѣщитъ отъ 1 юний 1932 г. се премахватъ“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народнитъ представители приематъ докладванитъ поправки и добавки отъ г. докладчика въ обяснителната таблица къмъ § 1 отъ бюджета на Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които г. г. народни представители приематъ § 1 така, както се докладва отъ г. докладчика, съ приетитъ прибавки и поправки, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. г. народни представители! Съгласно практиката на Парламента, цитирана на стр. 61 отъ „Парламентарна практика“ на д-ръ Борисъ Вазовъ, ще гласуваме формално само тогава, когато се предлагатъ измѣнения. Азъ ще ви прочета самия цитатъ: (Чете) „Прието е, при гласуване многобройнитъ параграфи на бюджетитъ при второ четене и по едно изключение, председателътъ да не произнася цѣлата формула „които приематъ параграфа, да вдигнатъ рѣка“, а щомъ нѣма никакво възражение, да отбележи, че „Събранието приема“.

Така че нека иматъ предъ видъ г. г. народнитъ представители, когато искатъ да правятъ предложения, да взематъ думата б време

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете)

„Глава II

Централно управление

Веществени разходи“.

Прието отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 2 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 3 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 4 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 5 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): Всичко по глава втора — 730.000 л.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете)

„Глава III.

Земледѣлие и отрасли му.

А. Земледѣлско образование“.

Прието отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 6 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 7 — вж. прил. Т. I, № 70)

Въ този параграфъ комисията прибави следъ думата „прибори“ думитъ: „музикални и други“, така че става „прибори, музикални и други инструменти и сждове“.

Освенъ това, сумата по параграфа отъ 3.500.000 л., се увеличи на 4.000.000 л.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народнитъ представители приематъ предложенитъ измѣнения, а именно: следъ думата „прибори“ да се прибавятъ думитъ „музикални и други“, а също така кредитътъ отъ 3.500.000 л. да се увеличи на 4.000.000 л., моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ § 7 така, както се докладва, заедно съ приетитъ поправки, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 8 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 9 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 10 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 11 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 12 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 13 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 14 — вж. прил. Т. I, № 70)

Текстътъ на този параграфъ се поправя така: „За изплащане направенитъ разходи по поддържане превознитъ срѣдства презъ месецитъ априлъ и май 1932 г. за подвижнитъ земеделъски катедри и агрономства“ и цифрата 1.500.000 л. е намалена на 150.000 л.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приематъ предложенитъ поправки отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Които г. г. народни представители приематъ § 14, заедно съ вотиранитъ поправки, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 15 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 16 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 17 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 18 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 19 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 20 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема. Който отъ г. г. народнитъ представители е съгласенъ да продължимъ заседанието до приемане бюджетопроекта на Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 21 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 22 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 23 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 24 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прѣе този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 25 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 26 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 27 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 28 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 29 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 30 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 31 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 58 — вж. прил. Т. I, № 70)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 59 — вж. прил. Т. I, № 70)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на земледѣлието и държавнитѣ имоти.

Министъръ Д. Гичевъ: Предлагамъ кредитътъ по този параграфъ отъ 100.000 л. да се увеличи на 150.000 л.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема предложението на г. министра на земледѣлието, кредитътъ по § 59 отъ 100.000 л. да се увеличи на 150.000 л., моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който отъ г. г. народнитѣ представители приема § 59 съ приетото предложение за увеличение кредита по този параграфъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 60 — вж. прил. Т. I, № 70)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 61 — вж. прил. Т. I, № 70)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 62 — вж. прил. Т. I, № 70)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 63 — вж. прил. Т. I, № 70)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 64 — вж. прил. Т. I, № 70)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на земледѣлието и държавнитѣ имоти.

Министъръ Д. Гичевъ: Предлагамъ въ края на текста на този параграфъ да се прибавятъ думитѣ „купуване кадеми, материала и инструменти за облагородяване диви овощни дръвчета на обществени и частни мѣста, както и премии на частни лица по 5 л. за прихванато облагородено дръвче“, като кредитътъ се увеличи съ 100.000 л.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема предложението на г. министра на земледѣлието, въ края на текста на параграфа да се прибави прочетениятъ отъ него текстъ, като кредитътъ отъ 400.000 л. се увеличи на 500.000 л., моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който отъ г. г. народнитѣ представители приема § 64, както се докладва, заедно съ приетото предложение на г. министра на земледѣлието, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 65 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 66 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 67 — вж. прил. Т. I, № 70)

Въ текста на този параграфъ комисията заличи въ началото думитѣ „купуване и“, а въ края прибави думитѣ „презъ месецитѣ априлъ, май 1932 г.“ и намали кредита отъ 50.000 л. на 10.000 л.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който г. г. народни представители приематъ поправката, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който г. г. народни представители, приематъ § 67 така, както се докладва, съ приетата поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 68 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 69 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 70 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 71 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 72 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 73 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 74 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 75 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 76 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 77 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 78 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 79 — вж. прил. Т. I, № 70)

Кредитът по този параграфъ, вмѣсто 1.500.000 л., е 1.400.000 л. Печатна грѣшка е.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приематъ кредитът по този параграфъ, вмѣсто 1.500.000 л., да бѣде 1.400.000 л., моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които г. г. народни представители приематъ § 79, както се докладва, съ поправката, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 80 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 81 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 82 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 83 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 84 — вж. прил. Т. I, № 70)

Въ края на текста на този параграфъ комисията прибави думитѣ: „отъ които за надници 400.000 л. и за вещи разходи 200.000 л.“. Кредитът остава сѣщиятъ — 600.000 л.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приематъ добавката, която се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които г. г. народни представители приематъ § 84, заедно съ приетата добавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 85 — вж. прил. Т. I, № 70)

Въ края на текста на този параграфъ комисията прибави думитѣ: „отъ които за надници 4.500.000 л. и за вещи разходи 1.000.000 л.“. Кредитът остава сѣщиятъ — 5.500.000 л.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приематъ добавката, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които г. г. народни представители приематъ § 85, заедно съ приетата добавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 86 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 87 — вж. прил. Т. I, № 70)

Въ началото на този параграфъ се заличава думата „купуване“ и вмѣсто нея се поставятъ думитѣ „направени

разходи по“, като думата „поддържане“ става „поддържа-нето“. Следъ думитѣ „срѣдства“ прибавятъ се думитѣ „презъ месецитѣ априль, май 1932 г.“; заличаватъ се думитѣ „купуване и добиване фуражъ за добитѣка, подко-заване, гледане и лѣкуване на сѣщия“.

Кредитът по този параграфъ отъ 900.000 л. се нама-лява на 400.000 л.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приематъ предложенитѣ поправки, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които г. г. народни представители приематъ § 87 така, както се докладва, съ приетитѣ поправки, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 88 — вж. прил. Т. I, № 70)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народ-ниятъ представителъ г. Иванъ Куртевъ.

И. Куртевъ (нац. л): Азъ моля г. министра да се съ-гласи, щото кредитът по § 88 отъ 100.000 л. да се уве-личи на 500.000 л. Този параграфъ е за изплащане задъл-женията на държавата къмъ частни лица за отчуждени имъ сгради, земи и пр. Държавата е осъдена да плати. Имотитѣ не могатъ да се върнатъ на лицата, не могатъ да се използватъ земитѣ, следователно, трѣбва да се из-платятъ отъ държавата.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народ-ниятъ представителъ г. Стоянъ Йовевъ.

С. Йовевъ (л): Г. г. народни представители! Освенъ това, което каза г. Куртевъ, азъ искамъ да обърна вни-мание на г. министра на земледѣлието, че има маса имоти, които сѣ отчуждени за нуждитѣ на държавата, но не е платено нищо на собственицитѣ на отчужденитѣ имоти. Понеже сумитѣ, които държавата дължи на тѣзи хора, не сѣ лихвоносни, естествено, тѣзи лица губятъ. Не стига, че сѣ загубили имотитѣ си, но и за сумитѣ, които държа-вата имъ дължи за отчужденитѣ имоти, тя не имъ дава лихви. И азъ бихъ молилъ сумата по този параграфъ да бѣде увеличена, за да могатъ поне отчасти да се изпла-тятъ на хората отчужденитѣ отъ държавата имоти. Спо-редъ сведенията на Министерството на земледѣлието, има отчуждени и неизплатени отъ държавата имоти за 19—20 милиона лева. Естествено, съ тази сума, която пред-лага г. Куртевъ да се предвиди, нѣма да бѣде изплатена нито 1/5 часть отъ тѣхъ, но все пакъ нека да се пред-види, за да могатъ поне отчасти да бѣдатъ изплатени.

Министъръ Д. Гичевъ: (Къмъ И. Куртевъ) Колко пред-лагате?

И. Куртевъ (нац. л): Да се увеличи кредитът отъ 100 на 500 хиляди лева.

Г. Юртовъ (нац. л. о): Значи, да се увеличи съ 400 хи-ляди лева.

Министъръ Д. Гичевъ: Нашитѣ дългове по този пара-графъ сѣ значителни. Нѣмамъ нарѣка таблицата, но до-колкото знамъ, министерството дължи около 116 милиона лева: задължения отъ минали години за отчуждени яй-лази, дѣскорѣзници, земи, които сме предали на Дирек-цията на бѣжанцитѣ и т. н. Разбира се само по себе си, щомъ като тѣзи борчове сѣ останали отъ по-богатитѣ години, че е немислимо сега да предвидимъ суми, за да очистимъ този батакъ, да изплатимъ тѣзи отчуждени отъ държавата за нейнитѣ нужди имоти.

Колкото се касае до предложението на г. Куртевъ, да се увеличи кредитът по този параграфъ съ още 400 хи-ляди лева, понеже г. министърът на финанситѣ е далъ съгласието си и тѣй като се касае за семейството на единъ покоенъ заслужилъ българинъ, нѣмамъ нищо противъ да се увеличи кредитът по този параграфъ отъ 100 на 500 хиляди лева.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който е съгласенъ съ предложението на г. Куртевъ, да се увеличи кредитът по този параграфъ отъ 100 на 500 хиляди лева, моля, да си вдигне рѣката. Мнозинство, Събранието приема.

Който приемят § 88, както се докладва, съ приетата поправка, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 89 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 90 — вж. прил. Т. I, № 70)

Въ края на текста на този параграфъ комисията прибави думитѣ: „отъ които за надници — 1.400.000, за веществени разходи — 400.000“. Кредитътъ по този параграфъ не се измѣня.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема добавката въ текста на § 90, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Който приема § 90 така, както се докладва, съ приетата добавка въ текста, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 91 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 92 — вж. прил. Т. I, № 70)

Въ края на текста на този параграфъ се прибавятъ думитѣ: „Изучаване и снимки на периметритѣ и съоръженията, изработване планове и скици на сѣщитѣ; купуване и поправяне геодезически инструменти, пособия и материали, отъ които за надници 8.000.000 и за веществени разходи 2.000.000“. Кредитътъ по този параграфъ остава безъ измѣнение — 10.000.000 л.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема предложената добавка къмъ § 92, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Който приема § 92, както се докладва съ приетата добавка, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 93 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 94 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 95 — вж. прил. Т. I, № 70)

Въ края на текста на този параграфъ се прибавятъ думитѣ: „отъ които за надници 100.000 и за веществени разходи 150.000“. Кредитътъ по този параграфъ остава безъ измѣнение — 250.000 л.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народни представители приема тази добавка къмъ § 95, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Който отъ г. г. народнитѣ представители приема § 95, както се докладва, съ приетата добавка, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 96 — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 97 — вж. прил. Т. I, № 70)

Въ текста на този параграфъ се зачерква думата „бедни“ и параграфътъ става (Чете) „Помощи на студенти за екскурзии, такси за членуване“ — а не за членовѣтѣ — „въ международни лесовѣдни институти и организации; откупуване учебници и организиране празника на залесяването“. Кредитътъ не се измѣня.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема направената поправка, моля, да вдигне ржка. Събранието приема.

Който приема § 97, както се докладва, заедно съ приетитѣ поправки, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 98 — вж. прил. Т. I, № 70)

Въ текста на този параграфъ, на третия редъ, думата „издържане“ става „поддържане“ и въ края се прибавятъ думитѣ: „250.000 и на лесовѣднитѣ институти при Агрономо-лесовѣдния факултетъ за обезавеждане на сѣщитѣ 100.000“. Кредитътъ по този параграфъ се увеличава отъ 250.000 на 350.000 л.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема поправката и прибавката къмъ § 98, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Който приема § 98, заедно съ приетитѣ поправка и прибавка, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (Чете § 99 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 100 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 101 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 102 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 103 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 104 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 105 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (Чете § 106 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докадчикъ А. Буковъ (з): (Чете — § 107 вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 108 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докадчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 109 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з) (Чете § 110 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 111 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 112 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 113 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Влаховъ.

Д. Влаховъ (з): Г. г. народни представители! Кредитътъ по § 113 е за измѣрване старото положение на имотитъ и прилагане комасационнитъ проекти. Правителството на Демократическия сговоръ прави доста много опити въ тая посока и ние би трѣбвало да извлѣчемъ нужната поука. Измѣрването на имотитъ и прилагането на комасационнитъ проекти се прави по два начина: първиятъ, чрезъ техническия чиновнически персоналъ къмъ дирекцията или чрезъ наемане технически персоналъ, и вториятъ, чрезъ отдаване на предприемачъ. Който добре познава въпроса, като погледне, ще извлѣче за себе си заключение, че за държавата отъ голѣмо значение, отъ голѣма полза ще бѣде тая работа да бѣде извършена по първия начинъ — не чрезъ отдаване на предприемачъ, а чрезъ технически персоналъ, било чиновници, било наеманъ технически персоналъ. За да дадемъ възможностъ на г. министра да проучи едното и другото положение, да види кое ще бѣде отъ полза за случая, азъ моля да се направи следната поправка въ § 113: вмѣсто „Отдаване на предприемачъ чрезъ търгъ за измѣрване старото положение на имотитъ и прилагане на комасационнитъ проекти презъ текущата и минали години“, да стане така: „Отдаване на предприемачъ чрезъ търгъ или наемане технически персоналъ за измѣрване старото положение на имотитъ и прилагане комасационнитъ проекти презъ текущата и минали години“. Значи, г. министърътъ, като проучи направеното досега и извлѣче нужната поука, да направи потребното.

Обаждатъ се: Това е разумно.

Министъръ Д. Гичевъ: Съгласенъ съмъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ предложението на народния представителъ г. Димитъръ Влаховъ, § 113 да добие следната редакция: „Отдаване на предприемачъ чрезъ търгъ или наемане технически персоналъ за измѣрване старото положение на имотитъ и прилагане комасационнитъ проекти презъ текущата и минали години“, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ § 113, въ предложената отъ г. Влаховъ редакция, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 114 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 115 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 116 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 117 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 118 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 119 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 120 — вж. прил. Т. I, № 70)

На последния редъ има една печатна грѣшка: вмѣсто „на р. Искъръ и“, да се чете „на р. Искъръ отъ“.

На края се прибавятъ думитъ „и за измѣрване оризищата“. Кредитътъ си остава пакъ 4.000.000 л.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ поправката и прибавката къмъ § 120, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. Които приематъ § 120, съ направената поправка и прибавка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 121 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 122 — вж. прил. Т. I, № 70)

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 145 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 146 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 147 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 148 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 149 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 150 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 151 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 152 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 153 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 154 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 155 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 156 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 157 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 158 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 159 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 160 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете § 161 — вж. прил. Т. I, № 70)
Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете забележка I — вж. прил. Т. I, № 70)
Приета отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете забележка II — вж. прил. Т. I, № 70)
Приета отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете забележка III — вж. прил. Т. I, № 70)
Приета отъ комисията безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Събранието приема.

Докладчикъ А. Буковъ (з): (Чете: „Повторение — заплата, представителни пари, безотчетни пътни и дневни пари, фуражни пари, вещевени разходи“ — вж. прил. Т. I, № 70)

Комисията залича и това повторение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които сж съгласни съ тѣзи заличавания, моля, да вдигнатъ рѣка. Събранието приема.

Г. г. народни представители! Постѣпило е заявление отъ народнитѣ представители Георги Юртовъ, Иванъ Ангеловъ, Иванъ Цанковъ и Велико Савовъ съ следното съдържание: (Чете)

„Г-нъ председателю! Имаме честь да Ви уведомимъ, че преставаме да се числимъ въ парламентарната група на Народната либерална обединена партия, като за въ бъдеще ще съставляваме парламентарна група на Народната либерална партия“.

Отъ мнозинството: Хайде честито! Хаирлия да е!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Предлагамъ следния дневенъ редъ за утрешното заседание:

Второ четене законопроектите:

1) За бюджета на държавата за 1932/1933 финансова година — бюджетопроектите на министерствата: на вътрешните работи и народното здраве — администрация и полиция и Главна дирекция на народното здраве; на търговията, промишлеността и труда; на народното просвещение; на обществените сгради, пътищата и благоустройството — Главна дирекция на обществените сгради и пр. и Главна дирекция на трудовата повинност; на железниците — Главна дирекция на пощите и пр.; на финансите; Дирекция на държавните дългове; на Върховното правителство.

2) За изменение т. т. 11 и 13 на чл. чл. 88 и 67 от законите за градските и селските общини.

3) За пенсиите за изслужено време.

4) Одобрение предложението за одобрение на подписаната в Женева на 21 май 1931 г. конвенция за създаване на едно международно дружество за ипотечен земледъски кредит.

5) Второ четене предложението за изменение и допълнение някои членове от правилника за вътрешния ред на обикновеното Народно събрание.

Първо четене законопроектите:

6) За изменение и допълнение на закона за облекчение работата на Върховния касационен съд.

7) За отстъпване даром на Ортакойската градска община държавна сграда и пр.

Доклади:

8) На прошетарната комисия.

9) На комисията по проверка на изборите.

Кои то приемат така предложенния дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато въ 20 ч. 30 м.)

Председател: А. МАЛИНОВЪ

Подпредседател: Н. ШОПОВЪ

Секретар: ВАС. МАРИНОВЪ

Началник на Стенографското отделение: Д. АНТОНОВЪ